

З В І Т

**начальника Черкаської обласної військової
адміністрації Ігоря Табурця
про виконання програм економічного
і соціального розвитку Черкаської області
та делегованих обласною радою повноважень
у 2022 році**

Шановний голово обласної ради!

Шановні депутати!

Ви маєте детальний звіт про роботу за 2022 рік.

Для мене 2022-ий був роком української незламності та незламних, роком сили та стійкості, які продемонстрували Черкащина та черкащани.

Сьогодні я дякую кожному та кожній, що вистояли і кожного дня боремось за нашу Україну.

І я вдячний вам за те, що ми разом йдемо цим шляхом боротьби до перемоги.

Очевидно, що кожен виклик за перший рік повномасштабної війни вимагав максимальної уваги та відпрацювання: від формування штабу оборони, захисту об'єктів критичної інфраструктури, стабілізації всіх сфер життєдіяльності області, прийому внутрішньо переміщених осіб, подолання наслідків перших атак, перша воєнна посівна і розмінування полів, облаштування укриттів, підготовки до найтяжчого опалювального сезону і розгортання мережі пунктів незламності.

Завдяки тому, що наші Збройні Сили тримають удар на лінії зіткнення, де вона зараз, ми маємо ось такі підсумки 2022 року для Черкащини.

РЕГІОНАЛЬНИЙ РОЗВИТОК

Щодо виконання Стратегії розвитку Черкаської області на період 2021-2027 роки

Стратегія розвитку Черкаської області на період 2021-2027 роки (далі – Стратегія розвитку області) затверджена рішенням Черкаської обласної ради від 11.09.2020 № 38-9/VII. План реалізації Стратегії розвитку Черкаської області на період 2021-2023 роки (далі – План реалізації) затверджений рішенням Черкаської обласної ради від 19.02.2021 № 5-17/VIII (зі змінами).

У рамках пріоритетних напрямів та завдань розвитку регіону, визначених Стратегією розвитку області та Планом реалізації, протягом 2022 року впроваджувались ряд проектів, зокрема:

- модернізація матеріально-технічної бази бюджетних, комунальних установ та комунальних підприємств області *(у 2022 році здійснено 210 заходів із покращення матеріально-технічної бази закладів та об'єктів бюджетної сфери, зокрема придбання медичного обладнання, комп'ютерної техніки для закладів освіти, придбання обладнання для підприємств житлово-комунального господарства);*

- придбання автомобілів екстреної медичної допомоги *(у 2022 році придбано 28 одиниць транспорту екстреної медичної допомоги для закладів охорони здоров'я області);*

- забезпечення територіальних громад (далі – ТГ) доступом до широкосмугового Інтернету *(у 2022 році по 14 населеним пунктам виконані роботи з прокладання широкосмугового Інтернету) та інші.*

Звіти про виконання проектних ідей, розміщуються на офіційному вебсайті Черкаської обласної державної адміністрації (далі – Черкаська ОДА) у рубриці „Стратегія розвитку Черкаської області“, а також на сайті „Стратегія розвитку Черкаської області 2021-2027“ у рубриці „Стратегія“.

Наразі розробляється проект Плану реалізації Стратегії розвитку Черкаської області на період 2024-2027 роки. Зокрема, здійснюється напрацювання проектних ідей, що є актуальними та можуть бути включені до нового Плану реалізації. З урахуванням нових викликів у соціально-економічному розвитку України та її регіонів, що постали в 2022 році, очікується внесення змін до Державної стратегії регіонального розвитку на 2021-2027 роки. Після внесення цих змін буде також скорегована і Стратегія розвитку області. Новий План реалізації, а також зміни до Стратегії розвитку області передбачатимуть завдання, проекти та заходи, спрямовані на подолання наслідків бойових дій в Україні. Проекти оновленої Стратегії розвитку області та нового Плану реалізації заплановано подати на розгляд сесії Черкаської обласної ради в грудні 2023 року.

Щодо залучення інвестицій

В області реалізується програма з відновлення економіки держави за рахунок переміщення підприємств з територій, що наближені або знаходяться у зоні бойових дій, в регіони, де ситуація є контрольованою. У рамках програми опрацьовано 681 заявку. Протягом 2022 року до області релоковані 38 підприємств, з них: 25 – вже працюють, 13 – перевезли своє обладнання та продукцію на територію області, налагоджують свою роботу та виробництво; 6 – наразі знаходяться в процесі релокації своїх потужностей на територію Черкаської області.

Для релокації підприємств в Черкаській області створено інформаційну базу вільних виробничих майданчиків, яка містить пропозиції понад 200 об'єктів.

На інвестиційному порталі Черкаської області (www.investincherkasyregion.gov.ua) розміщена інформація щодо наявних в області інвестиційних пропозицій: 75 об'єктів типу greenfields, 77 об'єктів типу brownfields, 42 об'єкти нерухомості невиробничого

призначення, 4 проектні пропозиції, 198 об'єктів комунальної і державної власності, які можуть бути запропоновані для реалізації проектів на засадах державно-приватного партнерства.

Протягом 2022 року підприємствами та організаціями Черкаської області реалізувалося 28 інвестиційних проектів (реалізація 14 проектів призупинена на невизначений час, переважна більшість – до скасування воєнного стану).

Щодо розвитку ТГ

Наразі в 41 ТГ затверджені стратегії розвитку, зокрема (Звенигородський район – 12, Золотоніський район – 7, Уманський район – 5, Черкаський район – 17).

ТГ укладено 46 договорів співробітництва територіальних громад (Черкаський район – 22, Звенигородський район – 8, Золотоніський район – 9, Уманський район – 5, також укладений 1 договір між 23 ТГ Черкаської області та 1 договір між Кам'янською (Черкаський район) та Буцькою (Уманський район) ТГ щодо співробітництва у сфері туризму).

Протягом 2022 року ТГ області активно долучились до ініціативи „Сади Перемоги“, що реалізується Міністерством розвитку громад, територій та інфраструктури України (далі – Мінрегіон), Міністерством аграрної політики та продовольства України (далі – Мінагрополітики) спільно з проектом „Супровід урядових реформ в Україні“ (SURGe), що впроваджується Alinea International за фінансової підтримки Уряду Канади. Протягом 2022 року Черкаська область була лідером по затвердженню програм самозабезпечення продуктами харчування – 25 (Звенигородський район – 9, Золотоніський район – 2, Уманський район – 4, Черкаський район – 10).

У пілотному проекті „Сади перемоги“ від Черкаської області беруть участь 3 ТГ: Зорівська (Золотоніський район), Буцька (Уманський район) та Чигиринська (Черкаський район).

23.11.2022 для ТГ області та медіа відбулась відеоконференція представників Черкаської обласної військової адміністрації (далі – Черкаська ОВА) та ініціативи „Сади перемоги“. Буцька ТГ отримала від проекту сучасний трактор із навісним обладнанням для подальшої реалізації ініціатив проекту SURGe. Також, громади-учасниці „Садів перемоги“ забезпечувались і іншою технікою: сушарка, автоклави, морозильна камера, електроплита тощо.

У 2022 році відбувся грантовий конкурс „Сади для Перемоги“, який впроваджувався проектом SURGe та благодійною організацією „БЛАГОДІЙНИЙ ФОНД „МХП – ГРОМАДІ“ в партнерстві з Мінагрополітики з метою підвищення продовольчої безпеки ТГ, розвитку вирощування, переробки, зберігання сільськогосподарської продукції та зростання зайнятості населення, 3 ТГ Черкаської області стали переможцями: Білозірська, Бобрицька та Чигиринська.

Щодо відновлення об’єктів пошкодженої інфраструктури

У наслідок військової агресії рф проти України у 2022 році в області пошкоджено 220 об’єктів інфраструктури у 8 ТГ: Христинівській, Черкаській, Паланській, Уманській, Чигиринській, Червонослобідській, Канівській і Золотоніській.

Попередня оцінка збитків зазначених об’єктів становить 341,99 млн грн, серед них: 5 об’єктів державної власності, 34 об’єкти комунальної власності та 181 об’єкт приватної власності.

За рахунок місцевих бюджетів та спонсорських коштів у 2022 році відновлено 25 об’єктів, на які спрямовано 5,96 млн грн: 15 об’єктів комунальної, 1 об’єкт державної та 9 об’єктів приватної власності.

Відновлення відбувається і за підтримки міжнародних партнерів, фондів, установ та організацій, і в рамках урядових програм.

Так, Мінрегіоном у 2022 році здійснено відбір проектів до фінансування за рахунок субвенції в межах „Програми з відновлення України“.

Протягом періоду, оголошеного Мінрегіоном для подання пропозицій, Черкаською ОВА здійснювався постійний методично-консультативний супровід ТГ та районних державних адміністрацій (далі – РДА) (у зв'язку з введенням воєнного стану в Україні набули статусу районних військових адміністрацій (далі – РВА), щодо підготовки проектів, в тому числі проекту з реконструкції Паланського ліцею орієнтовною вартістю 152,5 млн грн, який став переможцем відбору для фінансування в рамках Програми з відновлення України.

Також, за підтримки Мінрегіону у 2022 році в Україні розпочато реалізацію проекту „ECHO4SCHOOLS-UA: Ремонт/модернізація шкіл у постраждалих від війни регіонах“, що фінансується Європейським Союзом та впроваджується Програмою розвитку ООН (ПРООН) в Україні. Цей проект спрямований на відновлення близько 100 шкіл у регіонах України, у тому числі і 3-х освітніх закладів області:

- Городецька гімназія Паланської територіальної громади, орієнтовною вартістю 18,3 млн грн;
- Заячківська гімназія Христинівської територіальної громади, орієнтовною вартістю 1,6 млн грн;
- Паланський ДНЗ Паланської територіальної громади, орієнтовною вартістю 8,3 млн грн.

Щодо залучення міжнародної допомоги

Для 82 фахівців 4 РДА, 66 ТГ області, структурних підрозділів Черкаської ОДА 28.01.2022 проводилось навчання на тему: „Підготовка заявки на конкурс Мікропроекти 2022 від Посольства Німеччини

в Україні“. За результатами навчання опрацьовано 10 заявок від представників ТГ області та надано сприяння в поданні їх на Конкурс Мікропроектів 2022 від Посольства Федеративної Республіки Німеччина. Дедлайном для подачі заявок було 25.02.2022. Проте, через початок повномасштабного вторгнення рф на територію України заявки не розглядалися.

З метою інформування про актуальні конкурси та грантові можливості щомісячно випускається інформаційний бюлетень „Конкурси. Гранти“, що поширюється через мережу інтернет та розсилається на всі РДА, районні ради та ТГ, а також публікується на офіційному вебсайті Черкаської ОДА та на сторінці Департаменту регіонального розвитку Черкаської ОДА у соціальній мережі Фейсбук.

Станом на 23.12.2022 підготовлено та поширено 11 інформаційних бюлетенів „Конкурси. Гранти“: <https://bit.ly/3UWCmFI>.

26.08.2022 в рамках реалізації проекту „Супровід урядових реформ в Україні“ (SURGe) Черкаською ОДА та Alinea International Ltd було підписано меморандум про співпрацю.

У 2022 році Черкаська ОДА виступала бенефіціаром та реципієнтом проекту „Супровід урядових реформ в Україні“ (SURGe). У зв'язку з цим, було розроблене та затверджене розпорядження Черкаської ОДА від 18.04.2022 № 154 „Про організацію роботи з нагляду за реалізацією проекту міжнародної технічної допомоги „Супровід урядових реформ в Україні (SURGe)“.

Також у 2022 році підготовлено двомовну (українська/англійська) грантову заявку до Корецького агентства міжнародного співробітництва (KOICA). Наразі заявка перебуває на розгляді в Секретаріаті Кабінету Міністрів України (далі – КМУ) та спеціалістів Корецького агентства міжнародного співробітництва (KOICA).

Щодо сприяння розвитку малого та середнього підприємництва

З метою створення умов для започаткування та розвитку мікро-малого і середнього підприємництва в області розроблено та рішенням Черкаської обласної ради від 24.12.2020 № 4-4/VIII прийнято Програму розвитку малого та середнього підприємництва Черкаської області на 2021-2025 роки.

З метою оперативного інформування підприємців про можливості державної підтримки (гранти, конкурси), бізнес-події та зміни і нововведення в законодавстві, на постійній основі, здійснюється наповнення соціальних мереж: в Телеграм-каналі „Doing Business Now“ розміщено 186 публікацій, на Фейсбук сторінці „Платформа для бізнесу в Черкаській області“ розміщено 410 публікацій. Також здійснено 11 випусків щомісячного „Дайджест підприємця“.

Окрім того, в області продовжують функціонувати на базі Центрів надання адміністративних послуг (далі – ЦНАП) Інформаційні пункти підприємця (далі – ІПП), що започатковані в грудні 2019 року в партнерстві з Офісом розвитку малого та середнього підприємництва (SMEDO) у м. Золотоноша, м. Шпола та с. Білозір'я.

Протягом 2022 року спеціалістами виконавчих комітетів та адміністраторами ЦНАП через мережу ІПП, за зверненнями, надано 361 консультативну послугу.

Протягом липня – вересня 2022 року Департаментом регіонального розвитку Черкаської ОДА у співпраці з Черкаським обласним центром зайнятості, Філією Черкаського обласного управління АТ „Ощадбанк“, Громадською організацією „Інститут Сприяння Партнерству та Соціальних Ініціатив“ організовано та проведено 4 навчальні вебіари для представників бізнесу, громадських організацій та тих, хто планує займатися підприємницькою діяльністю, участь в яких взяло 90 осіб.

Розміщено 6 інформаційних промоційних матеріалів у соціальних ресурсах про державну Програму підтримки та розвитку підприємництва „єРобота“.

Фахівцями Черкаського обласного центру зайнятості, із метою інформування про Програму „єРобота: Своя справа“, в онлайн-режимі було проведено 9 семінарів для 87 учасників.

За результатами впровадження програми „єРобота: Своя справа“ у Черкаській області у 2022 році Державним центром зайнятості прийнято 76 позитивних рішень на загальну суму 176 093 75 грн, з них, у 2022 році – 51 особа отримала фінансування на суму – 12,55 млн грн.

У 2022 році проведено 3 засідання Секретаріату Регіональної ради підприємців в області (участь взяло 20 осіб) та 2 засідання Регіональної ради підприємців в області (участь у заходах взяли понад 100 осіб).

Щодо розвитку туризму

Рішенням Черкаської обласної ради від 19.02.2021 № 5-18/VIII затверджено Програму розвитку туризму в Черкаській області на 2021-2025 роки.

У 2022 році Черкаською ОДА здійснювався інформаційний супровід щодо промоції туристичного потенціалу Черкащини, зокрема:

адміністрування сторінок у соціальних мережах Фейсбук „Черкащина туристична“ (<https://cutt.ly/gtqeamC>) та Інстаграм (<https://cutt.ly/jtqedst>);

підготовлено інформаційні матеріали про переваги користування мобільним додатком „Подорожуй Черкащиною“ щодо можливості використання вже розроблених маршрутів для подорожей або самостійного розроблення свого туристичного маршруту за допомогою GPS, що пропонує найближчі туристичні об'єкти, базу фотографій, цікаві описи про туристичні об'єкти, а також використання опції додатку в режимі offline.

Щодо надання адміністративних послуг

У 2022 році розширено мережу ЦНАПів ще на 3 центри, відкрито ЦНАПи у Зорівській ТГ, Вознесенській ТГ та Мошнівській ТГ. Окрім цього, відкрито 2 Центри Дія у Христинівській ТГ та Звенигородській ТГ.

Так, в області створено та функціонує 186 точок доступу до адміністративних послуг, з яких: 64 ЦНАПів, 117 віддалених робочих місць адміністраторів ЦНАПів (далі – ВРМ) та 5 територіальних підрозділів ЦНАПів (далі – ТП).

Через мережу ЦНАП у 2022 році надано понад 550 тис. адміністративних послуг.

З метою покращення якості надання адміністративних послуг для працівників ЦНАП і представників органів місцевого самоврядування, у 2022 році, організовано та проведено 18 онлайн-вебінарів.

Наразі, найбільший попит в ЦНАПах області мають адміністративні послуги у сфері земельних відносин, реєстрації нерухомості та бізнесу, соціальні послуги. Також, станом на 22.03.2023:

- 28 ЦНАПів мають доступ до Єдиної державної електронної системи у сфері будівництва;
- 19 ЦНАПів мають доступ до Державного земельного кадастру;
- 6 ЦНАПів Черкаської, Уманської, Білозірської, Балаклеївської, Смілянської, Ватутінської ТГ мають паспортне обладнання та надають паспортні послуги;
- ЦНАП Ватутінської ТГ має обладнання для видачі транспортних послуг та посвідчення водія;
- 58 ЦНАПів області підключено до Порталу Дія з метою надання послуги єМалятко;
- 64 ЦНАПів, 112 ВРМ та 5 ТП приймають копії цифрових документів;
- 66 ТГ підключено до Реєстру територіальних громад Державної міграційної служби.

Щодо зовнішньоекономічної діяльності

За підсумками 2022 року сальдо зовнішньоторговельного обороту є позитивним і складає 688,9 млн дол. США. Зовнішньоторговельні операції проводились із партнерами з 145 країн світу.

Обсяг експорту товарів становив 1,3 млрд дол. США, що на 46,5 % більше, ніж у 2021 році. Зростання обсягів експорту забезпечено за рахунок збільшення постачання: живих тварин і продуктів тваринного походження у 3,3 рази; жирів та олій тваринного або рослинного походження у 2,5 рази, продукції рослинного походження – на 62,5 %.

Обсяги імпорту товарів становили 606,7 млн дол. США, що на 42,4 % менше, ніж 2021 року. Зменшення імпортних поставок зафіксовано за наступними товарними групами: мінеральні продукти – на 79,3 %; машини, обладнання та механізми; електротехнічне обладнання – на 37,4 %; продукти рослинного походження – на 32,9 %; продукція хімічної та пов'язаних із нею галузей промисловості – на 4 %.

Черкаською ОДА здійснюється інформаційна підтримка вітчизняних виробників у виході на зовнішні ринки, зокрема:

✓ Із метою інформування експортоорієнтованих виробників області про актуальні новини, бізнес-заходи, комерційні пропозиції іноземних партнерів та корисні посилання у сфері експорту випускається „#Дайджест Експортера“. Дайджест розсилається на понад 300 експортоорієнтованих підприємств області, бізнес-асоціації та об'єднання.

✓ Щоб допомогати в пошуку партнерів місцевим експортерам Департамент регіонального розвитку Черкаської ОДА з 2018 року випускає каталог експортоорієнтованих підприємств Черкаської області „Buy from Cherkasy region“. Каталог доступний англійською та українською мовами. Щороку каталог поширюється серед 272 міжнародних установ, організацій, компаній та торговельних мереж. Наразі в каталозі представлена 81 компанія. У 2022 році в каталог

зібрано інформацію про 10 нових підприємств. Проте, зважаючи на обмеження щодо використання бюджетних коштів, виготовлення електронного каталогу не відбулось.

✓ 15.09.2022 проведено круглий стіл на тему: „Експортне фінансування: доступні можливості та перспективи розвитку“. До участі долучилося 2 представники підприємств області.

✓ 30.09.2022 проведено онлайн-семінар на тему: „Експорт в умовах війни“ спільно з ДУ „Офіс з розвитку підприємництва та експорту“. До участі долучилося 18 представників підприємств області.

✓ Із метою промоції товаровиробників Черкаської області на вебпорталі www.investincherkasyregion.gov.ua створено розділ „Експортна вітрина“, що містить інформацію про регіональних виробників.

✓ Для швидкого інформування експортоорієнтованих підприємств про новини, вебінари, торговельні місії, виставки, а також нові гайди та аналітичні матеріали створена сторінка Invest in Cherkasy region у соціальній мережі Facebook. На сторінці щоденно публікуються актуальні дописи у сфері експорту.

✓ Систематично здійснюється інформування підприємств області про актуальні зміни в законодавстві України шляхом розсилки електронною поштою.

Щодо міжнародної діяльності

У 2022 році в області було 5 укладених угод про міжрегіональне співробітництво з суб'єктами іноземних країн, 5 протоколів про наміри та 1 меморандум про співпрацю, а також 48 партнерських угод між містами і районами області та суб'єктами іноземних країн.

У зв'язку з повномасштабним вторгненням рф на територію України листом від 23.04.2022 № 5098/01/01-57 було розірвано Угоду з науково-технічного і культурного співробітництва між Брестським

обласним виконавчим комітетом Республіки Білорусь та Черкаською ОДА України та листом від 20.04.2022 № 5050/01/01-57 Угоду про торгово-економічне, науково-технічне і культурне співробітництво між Черкаською ОДА України та Вітебським обласним виконавчим комітетом Республіки Білорусь.

За сприяння Черкаської ОВА органами місцевого самоврядування області було також розірвано Договір про співробітництво між Кобринським районом Брестської області Республіки Білорусь та містом Канів України, Угоду про співпрацю між містом Орша Республіки Білорусь, Договір про співпрацю між Мозирським районним виконавчим комітетом Республіки Білорусь та Черкаською міською радою та Договір про встановлення братських відносин між Жашківським районом (Україна) та Столбцовським районом Мінської області (Республіка Білорусь).

У рамках Угоди про створення відносин областей-побратимів між штатом Айова в Сполучених Штатів Америки та Черкаською областю в Україні 29.03.2022 було проведено онлайн-зустріч з представниками Офісу губернатора штату Айова (США) та представниками організації Iowa Sister States.

Протягом 2022 року було проведено 20 зустрічей із представниками офіційних делегацій іноземних держав та дипломатичного корпусу, а саме: з представниками Консультативної місії ЄС з реформування сектору цивільної безпеки України; 3 зустрічі з представниками Агентства Управління Верховного комісара ООН у справах біженців (УВКБ ООН) в Україні; 2 зустрічі з представниками організації Europe Prukhystok; з представниками організації з надання міжнародної допомоги США Samaritan's Purse; 2 зустрічі з представниками Канадського Червоного Хреста та Черкаської обласної організації Товариства Червоного Хреста України (зокрема з нагоди вручення автомобілів в рамках реалізації програми „Національний Мобільний Медичний Пункт“); з представниками

з французької організації міжнародної солідарності „Тріангль Женерасьон Юманітер“;

з представником Фонду International Federation Terre des hommes (Italy);

з Надзвичайним і Повноважним Послом Канади в Україні пані Ларисою Ґаладзою; з координатором Кластеру з питань житла та непродуктивної

групи товарів; з представниками Управління Організації Об'єднаних Націй з координації гуманітарних справ (ОСНА); за участі Ірини Верещук

з представниками міжнародних організацій і національних інститутів громадянського суспільства, які займаються підтримкою внутрішньо

переміщених осіб (далі – ВПО) та інших вразливих верств населення; Загальну координаційну зустріч для гуманітарних партнерів, які

працюють у Черкаській області; з представниками міжнародних організацій за ініціативи кластеру з питань житла та непродуктивної

групи товарів; з представниками Дитячого Фонду ООН (ЮНІСЕФ);

з представниками Гуманітарно-логістичного хабу Тульча (THLH), а також 4 зустрічі з іноземними інвесторами та представниками міжнародних

компаній, а саме: з делегацією бізнес-кіл Азербайджанської Республіки;

з керівником іноземного підприємства „Агро - Вільд Україна“;

з представниками польської транспортно-логістичної компанії „TREEDEN GROUP“; з представниками компанії ТОВ „САН-ЛЕД“.

З метою активізації співпраці у сфері надання гуманітарної допомоги підготовлено та надіслано 12 листів щодо надання гуманітарної допомоги Черкаській області міжнародними партнерами та регіонами партнерами за кордоном.

Отримано допомогу для ВПО та центрів для тимчасового розміщення переселенців Черкаської області, у вигляді сніків місцевого виробника, 28 тис. 224 упаковки міні-хлібців на загальну суму

383 846 грн. Це стало можливо завдяки американській Програмі USAID „Конкурентоспроможна економіка України“ (USAID KEY), яка залучає українські малі та середні підприємства до ініціативи, що спрямована

на підтримку виробників продукції харчування. У рамках ініціативи місцеве підприємство ТОВ „Дінатекс Альфа“ отримало від USAID KEY грант на виготовлення міні-хлібців.

Ініційовано поновлення співробітництва з країнами-партнерами, зокрема Державою Ізраїль, Латвійською Республікою, в тому числі в сфері відновлення територій області, що найбільш постраждали від російської агресії. Також ініційовано започаткування співробітництва з Уельсом Великої Британії.

Черкаська ОВА листом від 07.06.2022 № 5578/01/01-57 звернулася до Директора адміністрації ради з розвитку Шяуляйського регіону Валеріюса Сімуліка (через МЗС) з ініціативою відновити співробітництво в рамках Угоди про торговельно-економічне, науково-технічне і культурне співробітництво між Черкаською обласною державною адміністрацією України та радою розвитку Шяуляйського регіону Литовської Республіки, яку було підписано 09.09.2011.

Також, проводилася робота з ТГ області щодо інтенсифікації співробітництва в рамках укладених угод та укладення нових угод з адміністративно-територіальними одиницями іноземних держав.

Підписано меморандум про співпрацю Черкаської ОВА з французькою організацією міжнародної солідарності „Тріангль Женерасьон Юманітер“. У процесі підписання меморандум про співпрацю Черкаської ОВА з Агентством Управління Верховного комісара ООН у справах біженців (УВКБ ООН).

Створено та постійно наповнюється Реєстр міжнародних фондів та організацій, які працюють в Україні та надають допомогу ВПО, бізнесу та допомогу у відновленні зруйнованої інфраструктури.

ФІНАНСИ

Збільшення надходжень до бюджетів усіх рівнів

За 2022 рік до бюджетів усіх рівнів мобілізовано 23 373,9 млн грн, що на 20,9 %, або на 4 044,1 млн грн більше, ніж за 2021 рік.

До державного бюджету надійшло 11 103,4 млн грн, збільшення надходжень проти 2021 року становить 18,4 %, або 1 724,5 млн грн.

До місцевих бюджетів області надійшло 12 270,5 млн грн власних доходів, з приростом порівняно з 2021 роком на 2 319,6 млн грн, або на 23,3 %.

Забезпечено виконання власних доходів загального фонду місцевих бюджетів області за 2022 рік на 106,8 % понад план надійшло 741 млн грн.

Підвищено орендну плату за використання земельних часток (паїв). Розмір орендної плати зріс з 11,5 % грошової оцінки землі (в 2021 році) до 12,0 % (у 2022 році). Як наслідок, це дало змогу власникам земельних часток отримати більше орендної плати на 169,8 млн грн, а бюджетам – надходжень податку на доходи фізичних осіб на 30,6 млн грн.

Залучено до оподаткування 14 714 одноосібників на суму податку на доходи фізичних осіб 26,1 млн грн.

Додатково оподатковано 11,6 тис. га земельних ділянок, збільшено податкові зобов'язання з плати за землю на 29,4 млн грн.

У пріоритеті залишається робота в напрямі стабільного та динамічного росту доходів місцевих бюджетів області шляхом забезпечення належної взаємодії органів місцевого самоврядування та місцевих органів виконавчої влади з контролюючими органами області щодо повноти та своєчасності надходжень платежів до місцевих бюджетів, здійснення заходів із підвищення розміру орендної плати за використання земельних паїв, легалізації тіньового сектору економіки.

Першочергово кошти місцевих бюджетів, спрямовані на подолання викликів війни

В цілому по області спрямовано:

- на підтримку територіальної оборони області 114 млн грн;
- підтримку Збройних Сил України (далі – ЗСУ) та інших сил безпеки та оборони – 318 млн грн;
- підтримку ВПО – 132 млн грн;
- з резервних фондів на упередження та ліквідацію надзвичайних ситуацій, викликаних воєнним часом – 47 млн грн;
- відновлення об'єктів, пошкоджених внаслідок військової агресії – 36 млн грн.

Розроблено та забезпечено бюджетними коштами (60,2 млн грн) низку обласних програм, спрямованих на забезпечення правопорядку, обороноздатності та підвищення рівня безпеки громадян:

- 42,5 млн грн – Програма територіальної оборони Черкаської області на 2018-2022 роки;
- 5,4 млн грн – Обласна програма профілактики та протидії злочинності у Черкаській області на 2020-2024 роки „Безпечна Черкащина“;
- 5 млн грн – Програма надання шефської допомоги, фінансування заходів, спрямованих на підвищення рівня бойової готовності військових частин Збройних Сил України, Національної гвардії України та Державної прикордонної служби України на 2018 – 2022 роки;
- 2,8 млн грн. – Програма протидії тероризму на території Черкаської області на 2021-2025 роки;
- 2,9 млн грн – Комплексна програма забезпечення техногенної та пожежної безпеки на території області, вжиття заходів щодо ліквідації наслідків можливих надзвичайних ситуацій та подій на 2021 – 2023 роки;
- 1,6 млн грн – Комплексна програма функціонування та розвитку системи цивільного захисту області, забезпечення

мобілізаційної готовності та мобілізації, створення регіонального матеріально-технічного резерву щодо попередження і ліквідації надзвичайних ситуацій у мирний час та особливий період на 2020 – 2022 роки;

На підтримку внутрішньо переміщених та/або евакуйованих осіб спрямовано 21,4 млн грн.

На фінансування заходів реагування в умовах воєнного стану (за рахунок резервного фонду обласного бюджету) спрямовано 32 млн грн.

В цілому по області на 2023 рік вже передбачено на цілі оборони держави, безпеки цивільного населення та потреб ВПО понад 400 млн грн, із них за рахунок коштів обласного бюджету – 110 млн грн.

Крім того, Черкаською ОВА ініційовано проект щодо забезпечення спільно з ТГ підтримки ЗСУ шляхом перерахування коштів на рахунок Міністерства оборони України.

Дефіцит коштів на заробітну плату та енергоносії в місцевих бюджетах станом на початок 2022 року складав 19 млн грн. Крім того, у квітні державою зменшено освітню субвенцію місцевим бюджетам, за рахунок якої здійснюється оплата праці педагогів, на суму 321 млн грн.

На погашення дефіциту коштів на заробітну плату та енергоносії з місцевих бюджетів області додатково виділено на заробітну плату 183,7 млн грн, на енергоносії в бюджетних установах – 66,4 млн грн.

За підсумками року забезпечено виплату заробітної плати в бюджетній сфері за обов'язковими складовими та розрахунки за енергоносії та комунальні послуги в повному обсязі.

При затвердженні місцевих бюджетів на 2023 рік 16 із них не забезпечили потребу в коштах на заробітну плату та енергоносії на загальну суму 54 млн грн.

Станом на 01.03.2023 їх кількість зменшено до 13, суму дефіциту – до 48 млн грн. Наразі виплата заробітної плати працівників бюджетних

установ здійснюється своєчасно та в повному обсязі. Ведеться робота щодо забезпечення такого стану справ протягом усього року.

Коштами державного, обласного та бюджетів громад придбано 22 шкільні автобуси для освітніх закладів (з обласного бюджету виділено 32 млн грн залишків освітньої субвенції).

Закуплено високовартісне медичне обладнання для обласних закладів охорони здоров'я на 89 млн грн (у т. ч. 80 млн грн – за рахунок субвенції з м. Черкаси).

Продовжуємо роботу в частині поліпшення якості надання медичних послуг в обласних закладах охорони здоров'я.

В обласному бюджеті вже передбачено 54 млн грн на придбання сучасного медичного обладнання та устаткування (з них 20 млн грн – субвенція з м. Черкаси) для КНП „Черкаська обласна лікарня Черкаської обласної ради“, КНП „Черкаська обласна дитяча лікарня Черкаської обласної ради“, КНП „Черкаський обласний кардіологічний центр Черкаської обласної ради“ та інших закладів.

Передбачено 55 млн грн на реконструкцію приміщень для встановлення лінійних прискорювачів в КНП „Черкаський обласний онкологічний диспансер Черкаської обласної ради“ (з них 20 млн грн за рахунок субвенції з м. Черкаси).

Планується також залучити до співфінансування проектів у галузі медицини і кошти ТГ.

На надання пільгових довгострокових кредитів громадянам на будівництво та придбання житла в місцевих бюджетах області передбачено 9,2 млн грн, в тому числі 6,4 млн грн – на молодіжне житлове будівництво, 2,8 млн грн – на забезпечення житлом учасників бойових дій та членів їх сімей.

У 2022 році в рамках реалізації житлових програм на умовах співфінансування використано 9,2 млн грн (в тому числі з обласного

бюджету 1,5 млн грн) на придбання 10 квартир, з яких: 4 квартири – учасникам бойових дій, 6 квартир – молодим сім'ям.

На 2023 рік на реалізацію цих програм в місцевих бюджетах області передбачені видатки в сумі 41,7 млн грн, в тому числі: 7,6 млн грн – на молодіжне житлове будівництво, 34,1 млн грн – на забезпечення житлом учасників бойових дій та членів їх сімей.

Проводиться активна цілеспрямована робота з органами місцевого самоврядування для максимального залучення ресурсу для співфінансування цих соціальних проектів.

В цілому по області на ремонт та утримання доріг спрямовано **531,5** млн грн, з яких: **125,8** млн грн – кошти субвенцій з державного бюджету, **405,7** млн грн – кошти місцевих бюджетів.

На 2023 рік передбачено **1 832,1** млн грн, з яких: **867,7** – кошти субвенцій з державного бюджету, **964,4** млн грн – кошти місцевих бюджетів.

АГРОПРОМИСЛОВИЙ КОМПЛЕКС

З початком військових дій на території України Черкаською ОВА проводилася активна робота із забезпечення продовольством тривалого зберігання населення постраждалих від агресії областей.

Відповідно до Постанови КМУ від 02.03.2022 № 185 „Деякі питання здійснення публічних закупівель товарів, робіт і послуг для задоволення нагальних потреб функціонування держави в умовах воєнного стану“ згідно наданих Департаментом агропромислового розвитку Черкаської ОДА пропозицій, Мінагрополітики затверджений перелік із 38 підприємств Черкаської області, що виробляють продукцію для забезпечення нагальних потреб функціонування держави в умовах воєнного стану.

Відповідно до Постанови КМУ від 20.03.2022 № 328 „Деякі питання забезпечення населення продовольчими товарами тривалого зберігання

та санітарно-гігієнічними товарами в умовах воєнного стану“ Черкаською ОВА протягом березня–квітня 2022 року укладено 33 тристоронні угоди на отримання продовольчих товарів тривалого зберігання, пакувальних матеріалів на суму 131 млн грн.

Закуплено 794 тонн продовольчих товарів тривалого зберігання, сформовано та передано населенню Київської області 100 тис. продовольчих наборів на суму 52,7 млн грн. Питома вага закупленого продовольства, виробленого підприємствами Черкаської області, становила 70 %, 30 % – підприємствами Тернопільської, Полтавської, Хмельницької, Запорізької областей.

Крім того, населенню Чернігівській області закуплено та передано 20 тонн борошна на суму 280 тис. грн, та 988 тонн продовольчих товарів населенню Харківської області на суму 78,1 млн грн.

Проводилася робота з:

- 11 підприємствами хлібопекарської та 5 підприємствами молочної галузей області для внесення їх до наказів Мінагрополітики для можливості переведення зазначених підприємств на пільгове газопостачання відповідно до Постанови КМУ від 06.03.2022 № 222

„Про затвердження Положення про покладення спеціальних обов’язків на суб’єктів ринку природного газу для забезпечення загальносуспільних інтересів у процесі функціонування ринку природного газу“ (зі змінами);

- підприємствами харчової промисловості щодо їх електропостачання у зв’язку з нестабільним енергопостачанням;

- підприємствами сектору харчової промисловості та агропромислового комплексу щодо ідентифікації та включення їх до переліку об’єктів критичної інфраструктури відповідно до Постанови КМУ від 09.10.2020 № 1109 „Деякі питання об’єктів критичної інфраструктури“ (зі змінами).

Рослинництво

У 2022 році по всіх категоріях господарств області зернових та зернобобових культур зібрано на площі 648 тис. га (98 % до плану), валовий збір складає 4 млн тонн із середньою урожайністю 61,9 ц/га (за аналогічний період 2021 року, урожайність складала 70,5 ц/га). Кукурудзи, намолочено 2,6 млн тонн із середньою урожайністю 73,6 ц/га (м. р. 85,0 ц/га).

За показником урожайності зернових культур Черкащина входить до п'ятірки лідерів серед областей України (по Україні 48 ц/га).

Також в області, порівняно з останніми роками, найвищий показник посіву та збору круп'яних культур (гречки та проса).

Соняшнику намолочено 659,4 тис. тонн із середньою урожайністю 26,6 ц/га (в м. р. 31,5 ц/га), сої – 267,0 тис. тонн із середньою урожайністю 24,1 ц/га (в м. р. 26,4 ц/га).

Накопано 500 тис. тонн цукрового буряка із середньою урожайністю 510,3 ц/га (минулому році показник становив 515,1 ц/га).

Попри складні умови, в яких опинилася наша країна та брак обігових коштів, господарствами області під урожай 2023 року посіяно 203,1 тис. га озимих культур на зерно, в т.ч. озимої пшениці посіяно 188,9 тис. га, що на 21 тис. га менше, ніж минулого року (у 2022 році – 210,7 тис. га). Посіви ячменю озимого складають 12,5 тис. га (+0,4 тис. га) та жита – 1,7 тис. га (-0,1 тис. га). Крім того, озимого ріпаку посіяно 58,2 тис. га, що на 9,8 тис. га більше, ніж за аналогічний період минулого року, та проведено основний обробіток ґрунту на площі 462 тис. га, що становить 87 % до показників минулого року.

Структура посівних площ сільгоспкультур області дозволяє забезпечити потреби населення області.

Тваринництво

У 2022 році, зважаючи на воєнний стан в Україні, тваринницька продукція по всіх категоріях господарств зменшилася лише на 7 %.

Поголів'я великої рогатої худоби за рік зменшилося на 3,5 тис. голів, свиней – на 18,3 тис. голів, птиці – на 1 млн 40 тис. голів.

У виробництві тваринницької продукції є позитивним збільшення виробництва молока у всіх категоріях господарств – на 5,4 тис. тонн (на %), у сільськогосподарських підприємствах – на 25 тис. тонн (на 9 %).

Реалізація на забій худоби та птиці зменшилася на 47 тис. тонн (на 10 %), виробництво яєць – на 24 млн шт (на 3 %).

На кінець 2022 року у всіх категоріях господарств області утримувалось:

великої рогатої худоби – 126,5 тис. голів (- 3,5 тис. гол. порівняно з початком року); в тому числі корів – 59,7 тис. голів (- 1,9 тис. гол.);

свиней – 309,6 тис. голів (- 18,3 тис. гол.),

птиці – 24 383,6 тис. голів (- 1040,2 тис. гол).

За 2022 рік у всіх категоріях господарств:

реалізація на забій худоби та птиці склала 426,6 тис. тонн (- 47 тис. тонн, або 90,1 % порівняно з відповідним періодом минулого року);

виробництво молока – 441,3 тис. тонн (+ 5,4 тис. тонн, або 101,2 %), яєць – 729,3 млн шт (- 24 млн шт, або 96,8 %).

Високий потенціал галузі тваринництва зберігається завдяки розвинутій племінній базі, робота над розширенням якої постійно триває. Зокрема, у 2022 році проведена експертна оцінка СТОВ „Лан“ Звенигородського району та СТОВ „Кліщинське“ Золотоніського району з присвоєнням статусу племінного репродуктора червоно-рябої та чорно-рябої молочної породи.

Для реалізації племінних тварин видано 770 сертифікатів племінних (генетичних) ресурсів.

У області створена потужна селекційна база в молочному скотарстві. Об'єктом племінної справи в молочному скотарстві є велика рогата худоба української червоно-рябої молочної породи, чорно-рябої

молочної породи та голштинської породи. Основне поголів'я даних порід зосереджена в 17 племінних заводах і 23 племінних репродукторах, із загальною чисельністю понад 16,5 тис. голів корів.

У області функціонує 3 племінних репродуктори та 3 племпідприємства з племінної справи у свинарстві, 3 племінних репродуктори II порядку в птахівництві.

У конярстві функціонує Жашківський кінний завод, який займається розведенням Вестфальської породи верхових коней. Кінний завод входить в Асоціацію Вестфальської породи верхових коней Європи. Коні, вирощені на кінному заводі, беруть участь у міжнародних змаганнях, Олімпійських іграх і є неодноразовими переможцями змагань.

У рибній галузі вирощування зарибку цінних порід рослиноїдних риб та частикових риб займаються 2 суб'єкти господарювання, в яких атестовано 7 племінних репродукторів.

Фінансова підтримка агросектору в 2022 році

Дія існуючих у минулі роки програм державної фінансової підтримки сільськогосподарських товаровиробників на період воєнного часу призупинено.

У 2022 році Мінагрополітики впроваджено низку програм на підтримку сільгосптоваровиробників, зокрема за кредитною програмою 5-7-9% залучили кредитні кошти 1 612 товаровиробників області, обсяг залученого кредиту по всіх програмах кредитування становить 2,9 млрд грн.

Також запроваджено отримання грантів на створення або розвиток садів, теплиць, власного бізнесу відповідно до Постанови КМУ від 21.06.2022 № 738 „Деякі питання надання грантів бізнесу“ (зі змінами) в області на розвиток садівництва підприємством Черкаського району залучено 4,0 млн грн.

Мінагрополітики 12.08.2022 запустило онлайн платформу Державний аграрний реєстр (ДАР), яка відкрита для реєстрації всім українським аграріям. Агровиробники можуть подати заявку на отримання державних субсидій, цільових, субсидованих програм, а також позик і технічної допомоги ЄС та інших міжнародних донорів.

Минулого року через ДАР впроваджено Програму підтримки малих агровиробників (Постанова КМУ від 16.08.2022 № 918 „Про затвердження Порядку використання коштів, передбачених у державному бюджеті для надання підтримки фермерським господарствам та іншим виробникам сільськогосподарської продукції“ (зі змінами). Виплати затвердили 980 агровиробникам Черкаської області на загальну суму – 83,1 млн грн:

- 867 одержувачів на отримання субсидії на одиницю оброблюваних угідь сільськогосподарського призначення (1 га) для провадження сільськогосподарської діяльності на загальний обсяг підтримки 76,7 млн грн та загальну площу 24,7 тис. га;

- 113 одержувачів на отримання спеціальної бюджетної дотації за утримання великої рогатої худоби (корів) усіх напрямів продуктивності загальним обсягом підтримки 6,4 млн грн за утримання 1 213 голів.

Також через онлайн платформу Державного аграрного реєстру Продовольча та сільськогосподарська організація ООН (ФАО) та Мінагрополітики реалізують отримання аграріями гуманітарної допомоги у вигляді засобів тимчасового зберігання зерна (рукавів) місткістю 200 тонн.

Згідно з переліком зернові рукави отримали 98 суб'єктів Черкаської області кількістю 1 487 од.

ПРОМИСЛОВІСТЬ І ТРАНСПОРТ

У 2022 році обсяги промислового виробництва зменшилися на 20,5 %. Обсяг реалізації промислової продукції за 2022 рік становив 98,9 млрд грн (3,5 % від загальнодержавних обсягів).

Маршрутна мережа Черкаської області станом на 31.12.2022 налічувала 425 маршрутів загального користування, що не виходять за межі території області, організатором яких є Черкаська ОВА, з них: приміських – 285 та міжміських – 140 автобусних маршрутів.

Послуги з пасажирських перевезень в області надають 25 підприємств та 45 приватних підприємців. В області автостанційні послуги надають 24 автобусні станції (ПрАТ „Черкаське обласне підприємство автобусних станцій“ – 21 об’єкт) та 3 приватні автостанції.

Діючі автобусні маршрути в області забезпечують сполученням всі районні центри області та міста обласного значення з м. Черкаси та адміністративних центрів ТГ з районними центрами.

У 2022 році кількість транспортних засобів, задіяних для обслуговування міських, приміських та міжміських автобусних маршрутів загального користування, що не виходять за межі території області, становить 1 020 автобусів, загальною пасажиромісткістю автобусів – 24 893 (сидячих місця).

У 2022 році проведено 10 спільних рейдових перевірок з представниками Відділу державного нагляду (контролю) у Черкаській області Державної служби України з безпеки на транспорті, Управління патрульної поліції в Черкаській області Департаменту патрульної поліції. За результатами таких перевірок на водіїв автобусів складено 18 протоколів про адміністративне правопорушення за ознаками, що передбачені частиною 1 статті 164 Кодексу України про адміністративне правопорушення. Такі протоколи було направлено до судових установ для подальшого розгляду.

Протягом 2022 року проведено контрольно-наглядові заходи щодо якісного надання послуг з обслуговування пасажирів та дотримання автомобільними перевізниками, задіяними у сфері пасажирських перевезень, умов виконання договорів з перевезення пасажирів на приміських та міжміських автобусних маршрутах загального користування, які не виходять за межі території області.

За результатами перевірок 8-ми перевізників, у 4 виявлені порушення умов виконання договорів з перевезення пасажирів на приміських та міжміських внутрішньообласних автобусних маршрутах загального користування та направлені приписи про їх усунення.

За результатами повторної перевірки відповідні порушення перевізниками усунуті.

У 2022 році проведено 2 конкурси з перевезення пасажирів на приміських та міжміських автобусних маршрутах загального користування, які не виходять за межі території області. На конкурс 17.02.2022 запропоновано 41 автобусний маршрут і лише на 11 маршрутах перевізниками надано пропозиції щодо їх обслуговування. На конкурс 31.05.2022 вносились 34 автобусні маршрути і лише на 12 маршрутах перевізниками надано пропозиції щодо їх обслуговування. За результатами конкурсів визначено 23 переможці, з якими укладено відповідні договори з перевезення пасажирів на приміському/ міжміському автобусному маршруті загального користування, які не виходять за межі території області.

ДОРОЖНЄ ГОСПОДАРСТВО ОБЛАСТІ

У межах субвенції з державного бюджету місцевим бюджетам у 2022 році передбачено кошти в сумі 813,120 млн грн на будівництво, реконструкцію, капітальний та поточний середній ремонт автомобільних доріг:

на капітальний ремонт – 565,84 млн грн;

на поточний ремонт – 247,28 млн грн.

Розпорядженням Черкаської ОДА від 28.01.2022 № 37 затверджено розмір субвенції з державного бюджету місцевим бюджетам у 2022 році на експлуатаційне утримання автомобільних доріг загального користування місцевого значення в Черкаській області протяжністю 4 379,75 км у сумі 150 000,0 тис. грн.

У зв'язку із запровадженням в Україні воєнного стану відповідно до Указу Президента України від 24.02.2022 № 64/2022 „Про введення воєнного стану в Україні“, тимчасово, на період дії правового режиму воєнного стану призупинено надання послуг/виконання робіт з капітального та поточного ремонтів.

За рахунок залишку коштів субвенції з державного бюджету місцевим бюджетам, отриманих у минулі періоди передбачено 171,6 млн грн:

за капітальними видатками – 171,6 млн грн.

Враховуючи, що фінансування субвенції у 2022 році відбувалося не в передбачуваному обсязі, внесено зміни до Переліку об'єктів капітального та поточного середнього ремонтів за рахунок залишку коштів субвенції, який погоджено Державним агенством автомобільних доріг України (Укравтодор) та затверджено розпорядженням Черкаської ОДА від 17.10.2022 № 406.

Даним розпорядженням затверджено:

обсяг коштів 11,2 млн грн на об'єкти капітального та поточного середнього ремонтів і передбачено введення в експлуатацію незавершених у 2020-2021 роках об'єктів та виконання судових рішень;

на фінансове забезпечення першочергового надання послуг з експлуатаційного утримання автомобільних доріг на об'єктах критичної інфраструктури – затверджено кошти у сумі 51,9 млн грн;

на об'єктах, що мають стратегічне значення в умовах воєнного стану – в сумі 108,4 млн грн.

Одночасно, за рахунок субвенції 2022 року:

профінансовано капітальні видатки на суму 19,2 млн грн, при цьому введено в експлуатацію 1 км автомобільної дороги та 2 876 м² вулиць і доріг комунальної власності;

проведено робіт з поточного ремонту та експлуатаційного утримання автомобільних доріг загального користування місцевого значення на суму 27,0 млн грн, при цьому ліквідовано 18 123,5 м² ямковості та інших деформацій на покриттях доріг та встановлено 29 дорожніх знаків.

За рахунок залишку коштів субвенції 2021 року:

профінансовано капітальні видатки на суму 6,1 млн грн, при цьому введено в експлуатацію 20 082 м² вулиць і доріг комунальної власності.

проведено робіт з поточного ремонту та експлуатаційного утримання автомобільних доріг загального користування місцевого значення на суму 57,7 млн грн, при цьому ліквідовано 114 253 м² ямковості та інших деформацій на покриттях доріг та встановлено 10 дорожніх знаків.

ЖИТЛОВО-КОМУНАЛЬНЕ ГОСПОДАРСТВО

Щодо підвищення енергоефективності та здійснення заходів з енергозбереження

За 2022 рік бюджетною та соціальною сферами зменшено споживання природного газу на 119,9 тис. м³, або на 1,2 млн грн.

Підприємствами теплоенергетики області за опалювальний сезон 2021–2022 року зменшено споживання природного газу на 10 % (88,2 млн м³) до 79,6 млн м³ за опалювальний сезон 2020–2021 роки).

У 2022 році реалізовано енергоефективних заходів на загальну суму 30,24 млн грн, зокрема:

- заміна газових котлів на твердопаливні на суму 11,03 млн грн (23 газових котелень підприємств теплоенергетики, бюджетної та соціальної сфери переведено на альтернативні види палива);

- заміна вікон, дверей, системи опалення, утеплення фасадів та інше на суму 19,21 млн грн.

Побудинковими приладами обліку теплової енергії оснащено 1 653 житлових будинків з 2 149, що становить 77 % (+ 27, порівняно з 2021 роком). Приладами обліку гарячої води оснащено 190 житлових будинків з 779, що становить 24,4 %.

Станом на 01.01.2023 в області зареєстровано 1 160 ОСББ (+ 38, порівняно з 2021 роком).

Для стимулювання та підтримки ініціатив щодо впровадження заходів з енергоефективності в житловому секторі, проведення реновації багатоквартирного житлового фонду проводиться робота з органами місцевої влади та ДУ „Фонд енергоефективності“ (далі – Фонд) в рамках Програми „Енергодім“. В області 41 ОСББ подало заявки до Фонду для участі в програмі, загальна вартість заявлених проектів становить 386,4 млн грн, з них 8 ОСББ реалізують проект „А“ на загальну суму 12,1 млн грн та 33 ОСББ по проекту „Б“ – 374,3 млн грн. 6 ОСББ повністю реалізували свої проекти.

Щодо розвитку відновлюваної енергетики

У 2022 році за кошти інвесторів введено в експлуатацію 2 фотоелектростанції потужністю 1,3 МВт (в Бобрицькій ТГ та Білозірській ТГ) та 225 дахових сонячних станцій приватних домогосподарств загальною потужністю 6,13 МВт.

На цей час в Черкаській області вже діє 35 сонячних електростанцій загальною потужністю 126,81 МВт та 1 163 домогосподарств, що мають у користуванні сонячні дахові панелі загальною потужністю 28,87 МВт.

За 2022 рік сонячними електростанціями вироблено 133,2 млн кВт год електроенергії або 8,2 % від загального виробітку (всього вироблено 1 623,7 млн кВт год).

Також у Черкаській області діє 13 малих гідроелектростанцій загальною потужністю 7,76 МВт. За 2022 рік малими гідроелектростанціями вироблено 6,8 млн кВт год електроенергії або 0,4 % від загального виробітку.

Щодо поліпшення благоустрою населених пунктів

У рамках всеукраїнської щорічної акції „За чисте довкілля“ протягом квітня–травня та жовтня–листопада 2022 року в області проведено День благоустрою територій населених пунктів, що включає в себе комплекс робіт з приведення у належний санітарний стан територій населених пунктів (ліквідація несанкціонованих сміттєзвалищ побутових та інших відходів, прибирання прибудинкових територій, парків, скверів, дитячих, спортивних та господарських майданчиків, місць вигулу домашніх тварин, кладовищ, братських могил, меморіальних комплексів та місць почесних поховань, вулиць доріг, тротуарів та велосипедних доріжок, зупинок міського транспорту та ін.).

Щодо стану підготовки житлово-комунального господарства до опалювального сезону 2022-2023 року

Підприємствами теплоенергетики області до роботи було підготовлено 135 котелень та 114 центральних теплових пунктів. Капітально відремонтовано з заміною котлів 3 котельні (м. Черкаси). Проведено заміну 4,463 км теплових мереж.

Підприємствами водопровідно-каналізаційного господарства області підготовлено об'єкти, а саме:

проведено ремонт/заміна 52,149 км водопровідних мереж та 32,13 км каналізаційних мереж;

152 одиниці водопровідних та 93 одиниці каналізаційних насосних станцій;

17 одиниць каналізаційних очисних споруд;

4 одиниці водозаборів з поверхневих джерел та 452 свердловини.

У ході виконання заходів з підготовки дорожньо-мостового господарства для ліквідації наслідків негоди підготовлено 159 одиниць спеціалізованої комунальної техніки та додатково укладено угоди на 159 одиниць техніки зі сторонніми організаціями. Заготовлено 19,45 тис. тонн протиожеledної суміші та підготовлено 11,47 тис. од. шанцевого інструменту.

Опалювальний сезон 2022-223 року пройшов стабільно, без критичних аварійних ситуацій. У період відсутності енергопостачання на об'єктах житлово-комунального господарства, були задіяні джерела резервного живлення, за рахунок чого послуги надавались безперебійно.

Із серпня 2022 року статтею 1 Закону України від 29.07.2022 № 2479-IX „Про особливості регулювання відносин на ринку природного газу та у сфері теплопостачання під час дії воєнного стану та подальшого відновлення їх функціонування“ (далі – Закон № 2479-IX) запроваджено мораторій на підвищення цін (тарифів) у сфері теплопостачання.

Враховуючи вищезазначене, всі суб'єкти господарювання у сфері теплопостачання області протягом опалювального сезону 2022-2023 року застосовують до споживачів тарифи на теплову енергію, послуги з постачання теплової енергії та постачання гарячої води в розмірах не вищих, ніж ті, що діяли станом на 24.02.2022.

Відповідні заходи, спричинили значні збитки підприємств теплоенергетики області.

Так протягом 2022 року, на виконання Закону № 2479-IX, прийнято 56 комплектів документів щодо розрахунку обсягів заборгованості

з різниці в тарифах, яка утворилася в період з 01.06.2021 по 31.12.2022 (станом на 01.01.2023), на загальну суму 556,1 млн грн, в тому числі:

від 15 суб'єктів господарювання, що здійснюють виробництво, транспортування та постачання теплової енергії, зокрема з використанням альтернативних джерел енергії, на загальну суму 523,0 млн грн;

від 3 суб'єктів господарювання, що здійснюють діяльність у сфері централізованого водопостачання та водовідведення, на загальну суму 33,1 млн грн.

Станом на 01.01.2023 загальний обсяг заборгованості з різниці в тарифах становить 672,1 млн грн (536,6 млн грн по підприємствах теплоенергетики та 135,5 млн грн по підприємствах водопровідно-каналізаційного господарства). Відповідна заявка передана до Мінрегіону з метою відшкодування збитків з державного бюджету.

З початком збройної агресії російської федерації, Урядом прийнято ряд нормативно-правових актів щодо проведення компенсаційних заходів, що пов'язані з безоплатним тимчасовим розміщенням (перебуванням) ВПО, а саме:

- прийнято Постанову КМУ від 19.03.2022 № 333 „Про затвердження Порядку компенсації витрат за тимчасове розміщення (перебування) внутрішньо переміщених осіб“ (зі змінами) (далі – Постанова № 333).

За період березня-грудня 2022 року особами, які розмістили ВПО на території Черкаської області, подано 50 тис. 583 заяв на отримання компенсації на загальну суму 85 289,85 тис. грн;

- прийнято Постанову КМУ від 11.03.2022 № 261 „Про затвердження Порядку та умов надання компенсації за спожиті комунальні послуги під час розміщення внутрішньо переміщених осіб у будівлях (приміщеннях) об'єктів державної, комунальної та приватної власності у період воєнного стану“.

Постанова прийнята з метою надання компенсації за спожиті комунальні послуги під час розміщення ВПО у будівлях (приміщеннях) об'єктів державної, комунальної та приватної власності у період воєнного стану.

За період березня–грудня 2022 року отримано заяви про компенсацію на оплату комунальних послуг, спожитих у будівлях (приміщеннях) 161-го закладу комунальної та спільної комунальної власності ТГ Черкаської області, а також 1-го приватного закладу, в яких розміщено ВПО на безоплатній основі в період воєнного стану на загальну суму 24 969,31 тис. грн.

МІСТОБУДУВАННЯ ТА АРХІТЕКТУРА

На території Черкаської області за 2022 рік видані замовникам містобудівні умови і обмеження забудови земельних ділянок за межами населених пунктів – 25, зокрема:

Черкаська РДА – 8;

Золотоніська РДА – 3;

Звенигородська РДА – 2;

Уманська РДА – 12.

БУДІВНИЦТВО

В умовах воєнного стану надзвичайно важко працювати у сфері будівництва. Пріоритетним напрямом для фінансування є забезпечення заходів національної безпеки та оборони щодо відсічі збройної агресії російської федерації. Держава була змушена заморозити більшість інфраструктурних проєктів довоєнних часів, зокрема і програму „Велике будівництво“ Володимира Зеленського.

Протягом 2022 року по області загалом відновлено 25 об'єктів, що були пошкоджені внаслідок збройної агресії рф, зокрема в: Золотоніській ТГ Золотоніського району (3 об'єкти), Паланській (4 об'єкти), Уманській (4 об'єкти), Христинівській громаді (5 об'єктів) Уманського району та

Канівській (6 об'єктів), Черкаській (1 об'єкт), Чигиринській громаді (2 об'єкти) Черкаського району, а саме: 5 шкіл; 7 закладів дошкільної освіти; 1 заклад охорони здоров'я; 4 багатоповерхових житлових будинків; 5 приватних житлових будинків; 3 інших об'єкти.

На відновлення об'єктів було спрямовано 5 955,3402 тис. грн, зокрема:

- 5 235,3402 тис. грн – за рахунок коштів місцевих бюджетів;
- 720,0 тис. грн – за рахунок інших джерел (кошти фізичних осіб резидентів).

У 2022 році в області прийнято в експлуатацію 93,523 тис. кв. м загальної площі житлових будівель. Загальна площа прийнятого в експлуатацію житла порівняно із минулим роком зменшилася на 46,6 %.

По темпу зростання (зменшення) обсягу прийнятого в експлуатацію житла за 2022 рік (53,4 %) порівняно з попереднім роком Черкаська область зайняла 16-те місце серед регіонів України.

У міській місцевості прийнято в експлуатацію 74,674 тис. кв. м, що на 48,0 % менше, ніж у 2021 році. У сільській місцевості, де збудовано 18,849 тис. кв. м, обсяги зменшились на 40,2 %.

Крім того, у 2022 році в області прийнято в експлуатацію дачні та садові будинки нового будівництва загальною площею 4,913 тис. кв. м, що на 29,4 % менше, порівняно з 2021 роком.

У розрахунку на 1 000 осіб населення прийнято в експлуатацію 80,2 кв. м загальної площі житлових будівель.

У січні–вересні 2022 року підприємствами області виконано будівельних робіт на 843,9 млн грн. Індекс будівельної продукції порівняно із відповідним періодом минулого року становить 31,2 %.

Нове будівництво становило 43,5 % від загального обсягу виробленої будівельної продукції, ремонт (капітальний та поточний) – 29,7 %, реконструкція та інше – 26,8 %.

В області діє Обласна цільова програма підтримки індивідуального житлового будівництва на селі „Власний дім“ на 2022 – 2027 роки (далі – Програма), затверджена рішенням Черкаської обласної ради від 26.11.2021 № 9-25/VIII.

Програма діє на умовах співфінансування з бюджетів усіх рівнів і є єдиною, що надає пільгові довгострокові кредити мешканцям сільських населених пунктів.

У 2022 році Фонд не надавав короткострокових та довгострокових кредитів індивідуальним забудовникам житла на селі через відсутність заяв на отримання кредиту.

Паралельно Фондом проводилася активна робота щодо повернення позичальниками коштів до державного і місцевих бюджетів.

За 2022 рік до державного бюджету повернуто 181,591 35 тис. грн, до обласного бюджету – 147,235 82 тис. грн, до місцевих бюджетів – 20,746 82 тис. грн.

Кредиторська заборгованість до державного бюджету станом на 01.01.2023 становить 1 197,54954 тис. грн, а до місцевих бюджетів – 1 106,558 22 тис. грн. Усього до повернення – 2 304,107 76 тис. грн.

У 2022 році на виконання Програми за рахунок коштів обласного бюджету було передбачено 404,0 тис. грн, з них:

- 120,0 тис. грн – на надання довгострокових кредитів індивідуальним забудовникам житла на селі;

- 284,0 тис. грн – на витрати, пов'язані з наданням та обслуговуванням пільгових довгострокових кредитів, наданих громадянам на будівництво/реконструкцію/придбання житла.

Станом на 01.01.2023 касові видатки склали 275,915 71 тис. грн на витрати, пов'язані з наданням та обслуговуванням пільгових довгострокових кредитів, наданих громадянам на будівництво/реконструкцію/придбання житла.

У 2022 році проводилося фінансування за бюджетною програмою 2751470 „Здешевлення вартості іпотечних кредитів для забезпечення доступним житлом громадян, які потребують поліпшення житлових умов” за рахунок видатків державного бюджету. Фактично перераховано кошти в сумі 241,521 69 тис. грн.

Протягом 2022 року введено в експлуатацію 6 об'єктів, роботи по яких завершено у 2021 році:

„Реконструкція незавершеної будівництвом будівлі критого басейну гімназії імені С. Д. Скляренка по вулиці Черкаській, 54 в місті Золотоноша Черкаської області“ (11.01.2022);

„Реконструкція нежитлової будівлі під амбулаторію загальної практики сімейної медицини в с. Михайлівка по вул. Героїв Майдану, 27а, Черкаського району, Черкаської області“ (13.01.2022);

„Будівництво дитячого інклюзивного майданчика для дітей з особливими потребами по вул. Хрещатик, 168 в м. Черкаси Черкаської області“ (18.02.2022);

„Будівництво стадіону (футбольного поля із поліуретановим покриттям розміром 60х40 м, легкоатлетичними доріжками, трибунами та освітленням) у Тальнівському навчально-виховному комплексі „загальноосвітня школа І-ІІІ ступенів № 1 – гімназія“ за адресою: м. Тальне, вул. Небесної Сотні, 15“ (18.02.2022);

„Будівництво дитячого інклюзивного майданчика для дітей з особливими потребами по вул. Незалежності, 35 в м. Сміла, Черкаської області“ (29.06.2022);

„Центр первинної медичної допомоги по вул. Павлова, 16, в смт Маньківка Маньківського району – капітальний ремонт“ (11.08.2022).

Також, у 2022 році було оплачено сертифікати готовності по 4 об'єктах, які не було отримано у зв'язку із технічними проблемами з Єдиною державною електронною системою у сфері будівництва (ЄДЕССБ).

Протягом 2022 року проводилися роботи по 6 об'єктах, коригувалися проекти по 3 об'єктах, виготовлявся та формувався страховий фонд документації по 1 об'єкту, оплачено сертифікати готовності по 4 об'єктах, погашено кредиторську заборгованість по 1 об'єкту, зареєстровано 5 транспортних засобів з видачею свідоцтва про реєстрацію та номерних знаків, які були придбані у 2021 році, які в подальшому були передані в комунальну власність відповідних територіальних громад, передано субвенцію бюджету Сагунівської сільської ТГ на розроблення комплексного плану просторового розвитку території територіальної громади за рахунок залишку коштів відповідної субвенції з державного бюджету.

СОЦІАЛЬНИЙ ЗАХИСТ

Соціальні виплати

Станом на 01.01.2023 на обліку перебувало 209,6 тис. сімей або майже 42 % від загальної кількості сімей області, яким нараховано різні види державної соціальної допомоги, в тому числі й житлові субсидії.

У зв'язку з воєнним станом загальна сума нарахувань порівняно з 2021 роком зменшилася на 37,2 млн грн і склала понад 3,3 млрд грн завдяки зменшенню на майже 12 тис. отримувачів допомоги.

Отримувачами пільг на житлово-комунальні послуги та придбання палива в грошовій формі були майже 57,0 тис. осіб. Нарахована їм з початку року сума пільг становить 383 млн грн.

На період уведення воєнного стану забезпечено автоматичне продовження строку виплати державної соціальної допомоги та пільг окремим категоріям громадян.

Заборгованості по соціальним виплатам не допущено, допомога виплачена в повному обсязі у встановлені терміни.

Для підвищення якості соціальної підтримки, вчасного забезпечення соціальних виплат в промислову експлуатацію впроваджено Єдину інформаційну систему соціальної сфери.

На кінець року на обліку перебувало 158 840 переміщених осіб. За оперативною інформацією починаючи з березня 2022 року сума нарахованої їм допомоги на проживання склала понад 1,9 млрд грн.

Маємо налагоджену систему надання мешканцям громад необхідної соціальної підтримки на базовому рівні.

Прийом документів для надання адміністративних послуг соціального характеру з використанням Програмного комплексу „Інтегрована інформаційна система „Соціальна громада“ здійснюється в усіх 66 ТГ області.

Розширено кола посадових осіб у ТГ, які використовують Програмний комплекс для організації надання адміністративних послуг соціального характеру. Станом на 01.01.2023 до нього підключено 520 робочих місць посадових осіб виконавчих органів сільських, селищних, міських рад, ЦНАП.

**Соціальний захист осіб, які брали участь у захисті
територіальної цілісності, незалежності та суверенітету України,
та членів їхніх сімей**

У 2022 році одним з основних напрямів була робота з ветеранами та підтримка їх сімей.

Станом на 01.01.2023 року в Єдиному державному автоматизованому реєстрі осіб, які мають право на пільги, перебувало на обліку 11 342 захисники, яким встановлено статус учасника бойових дій та 1 207 осіб, які мають статус особи з інвалідністю внаслідок війни. Статус члена сім'ї загиблого встановлено 443 особам за загиблими військовослужбовцями. Цим категоріям осіб надаються пільги гарантовані державою.

Окрім того, додаткова підтримка надається в рамках обласних та місцевих програм. У бюджетах ТГ області в 2022 році на це було передбачено 70,3 млн грн.

Одноразову грошову допомогу розміром 50 тис. грн з обласного бюджету виплачена членам сімей 314 осіб, смерть яких пов'язана зі здійсненням заходів, необхідних для забезпечення оборони України, захисту безпеки населення та інтересів держави на загальну суму понад 15,7 млн грн.

Щодо використання коштів державного бюджету, то для оздоровлення ветеранів, членів сімей загиблих (померлих) таких осіб було виділено 5,7 млн грн, послуг із соціальної та професійної адаптації – 764,4 тис. грн.

Що стосується соціального захисту осіб з інвалідністю, то наразі в області проживає більше 116 тис. осіб з інвалідністю, на їх підтримку з бюджетів усіх рівнів впродовж року використано, в рамках обласної комплексної програми „Турбота“, понад 31,0 млн грн.

Для організації закупівлі послуг санаторно-курортного лікування осіб з інвалідністю загального захворювання та з дитинства з державного бюджету використано кошти в сумі 5,5 млн грн, що дало можливість оздоровити 316 осіб.

В області проживає майже 5 тис. дітей з інвалідністю, для оплати реабілітаційних заходів яких із державного бюджету було виділено майже 3,0 млн грн.

Окрім того, в 5 реабілітаційних установах, що функціонують в області, реабілітаційні послуги отримали 58 дітей із групи ризику (діти до 3-х років), 338 дітей з інвалідністю та 48 осіб з інвалідністю, з них 45 осіб отримали послуги з професійної реабілітації.

Соціальний захист громадян, постраждалих внаслідок Чорнобильської катастрофи

На кінець 2022 року в області проживало понад 83 тис. громадян, постраждалих внаслідок Чорнобильської катастрофи.

Для забезпечення надання компенсацій, допомог та пільг, які одержують постраждалі з державного бюджету було спрямовано 62,8 млн грн.

Також, на підставі виданих лікарями рецептів, особи, які постраждали внаслідок Чорнобильської катастрофи, безкоштовно отримували ліки. З обласного бюджету на це виділено майже 15 млн грн.

Санаторно-курортне лікування в 2022 році пройшло 507 Чорнобильців на загальну суму 4,4 млн грн.

Соціальний захист ВПО

Протягом 2022 року через територію області пройшло понад 260 тис. ВПО, з яких, станом на 01.01.2023, залишилися на тривале проживання майже 103 тис. осіб, більшість із них були розселені в приватному секторі та майже 3 тис. осіб у комунальних закладах, готелях, гуртожитках. До інтернатних закладів було поселено 382 особи, з яких 361 особа – підопічні інтернатних закладів Донецької, Запорізької, Луганської, Херсонської та Харківської областей.

Органами соціального захисту населення області забезпечено координацію роботи щодо надання всього спектру послуг соціального характеру.

Окрім того, з метою дотримання прав, свобод та законних інтересів ВПО розпорядженням Черкаської обласної військової адміністрації було створено Міжвідомчий координаційний штаб та затверджено відповідний план заходів.

Щоденно здійснювалося опрацювання й актуалізація інформації про переміщених осіб та наявність вільних ліжко-місць у громадах. Ця робота продовжується й дотепер.

Проводилася робота над потребами закладів компактного проживання ВПО.

Щомісяця та щотижня здійснювалось формування необхідного в гуманітарній допомозі для задоволення нагальних потреб людей, які постраждали внаслідок війни, у житлі, генераторах, електричних приладах, побутовій техніці, харчових продуктах, засобах гігієни, одязі та взутті, постільній білизні, тощо.

Налагоджено міжвідомчу співпрацю з іншими структурами, благодійними організаціями, фондами та органами виконавчої влади. Лише завдяки співпраці з БО „VPLYV“ у рамках програми ShelterUkraine була надана допомога в перші місяці, і потім в наступні, коли кількість людей зростала, для цього було залучено понад 3,2 млн грн.

Соціальне обслуговування населення

У 2022 році кількість закладів з надання соціальних послуг збільшилася на три установи, і на кінець року послуги вразливим категоріям населення надавали 14 інтернатних установ, 9 територіальних центрів соціального обслуговування (надання соціальних послуг) та 51 Центр надання соціальних послуг.

Станом на 01.01.2023 у будинках-інтернатах проживало 2 457 осіб.

Для підопічних у будинках-інтернатах створені належні умови проживання, організовано побутове і медичне обслуговування та забезпечено 4, а для дітей 5-разове харчування відповідно до норм.

Соціальною допомогою вдома охоплено 19,9 тис. осіб, що становить 99 % від кількості потребуючих.

В області в структурах закладів соціального обслуговування функціонувало 62 відділення соціальної допомоги вдома.

До складу Територіальних центрів та Центрів входить 29 стаціонарних відділень на 866 ліжко-місць, де проживає 804 мешканці, з яких 175 ВПО. Завантаженість стаціонарних відділень становила 92 %.

З початку військової агресії російської федерації проти України Територіальними центрами та Центрами Черкаської області надано послуги 17 974 ВПО.

Для надання якісних соціальних послуг в області впроваджено мультидисциплінарний підхід в організації роботи територіальних центрів. Такі команди функціонували в 15 установах, ними надано послуг 1 181 особі.

Мінімальна заробітна плата

В області вживаються заходи щодо дотримання законодавства з питань праці, зокрема в частині запровадження мінімальної заробітної плати.

На засіданнях спільних комісій при територіальних громадах з питань підвищення рівня заробітної плати протягом 2022 року заслухано 682 керівники підприємств, що виплачували заробітну плату працівникам нижче або на рівні законодавчо встановленої мінімальної.

За результатами проведеної роботи на 641 підприємстві підвищено розмір заробітної плати, до бюджету додатково надійшло 1 626,5 тис. грн податку з доходів фізичних осіб та 1 977,6 тис. грн єдиного внеску.

Головним управлінням ДПС у Черкаській області заслухано 1 192 керівники підприємств, що виплачували заробітну плату працівникам нижче або на рівні законодавчо встановленої мінімальної.

За результатами проведеної індивідуальної роботи на 1 121 підприємстві підвищено розмір заробітної плати, до бюджету додатково надійшло 2 854,8 тис. грн податку з доходів фізичних осіб та 3 259,1 тис. грн єдиного внеску.

ЦИВІЛЬНИЙ ЗАХИСТ, БЕЗПЕКА ГРОМАДЯН ТА СПРИЯННЯ ОБОРОНОЗДАТНОСТІ ДЕРЖАВИ

Оборонна робота та мобілізаційна підготовка

У 2022 році з області до навчальних центрів і військових частин ЗСУ направлено 352 особи, які уклали контракти на військову службу, що становить 72 % від планового завдання Генерального штабу ЗСУ.

Проведено 23 семінари з орієнтації на службу в Збройних Силах України“ за участю 218 учасників.

З метою покращення стану військового обліку на території області в 2022 році проведено комплекс заходів, направлених на належне ведення військового обліку та контролю за його станом.

Так, за 2022 рік районними (міськими) ТЦК та СП взято на військовий облік 8 791 військовозобов'язану особу (в т. ч. офіцерів – 344 особи), знято з військового обліку 2 556 військовозобов'язаних осіб (в т. ч. офіцерів – 325 чол.) та виключено з військового обліку 28 454 військовозобов'язаних осіб (в т. ч. офіцерів – 1 889 чол.)

За планом Генерального штабу ЗСУ здійснено курсову підготовку 58 військовослужбовців районних ТЦК та СП та їх відділів щодо порядку ведення Єдиного державного реєстру військовозобов'язаних.

В області розроблені та діють Програми, що забезпечують реалізацію завдань і заходів з оборонної та мобілізаційної роботи.

Для забезпечення проведення призову громадян України призовного віку на строкову військову службу „Обласна цільова програма „Призовна дільниця на 2020-2022 роки“ затверджена рішенням обласної ради від 20.12.2019 № 34-49/VII. На виконання заходів вищезазначеної Програми кошти не виділялися.

Прийнята нова програма „Призовна дільниця на 2023-2027 роки“.

На виконання заходів Програми надання шефської допомоги, фінансування заходів, спрямованих на підвищення рівня бойової

готовності військових частин ЗСУ, НГУ та ДПСУ на 2018 – 2022 роки, затвердженої рішенням Черкаської обласної ради від 20.04.2018

№ 22-20/VII, Головному центру підготовки особового складу Державної прикордонної служби України імені генерал-майора Ігоря Момота виділено кошти в сумі 5,0 млн грн на будівництво інженерних споруд взводних опорних пунктів №№ 1, 2.

Рішенням Черкаської обласної ради від 20.04.2018 № 22-19/VII затверджена „Програма територіальної оборони Черкаської області на 2018–2022 роки“.

На виконання заходів Програми виділено 42,542 млн грн, які використані в повному обсязі на придбання:

- військової форми, засобів індивідуального захисту та спорядження – 21,0 млн грн;
- зимової форми – 14,9 млн грн;
- матеріально-технічних засобів (засоби зв'язку, інженерне майно, побутова техніка, засоби спостереження, комп'ютерна техніка та ін.) для забезпечення підрозділів територіальної оборони Черкаської області – 6,642 млн грн.

Прийнята Програма територіальної оборони на 2023–2027 роки.

У всіх районах та територіальних громадах області розроблені та діють програми в оборонній сфері.

Загальна допомога військовим частинам ЗСУ, НГУ, ДПСУ та іншим силам безпеки та силам оборони щодо придбання матеріально-технічних засобів, необхідних для підтримання обороноздатності підрозділів, за рахунок місцевих бюджетів області склала 136,923 млн грн.

Здійснено перевезення ВПО, особового складу ЗСУ і інших сил безпеки та сил оборони, а також вантажів різного типу і категорій, у тому числі і гуманітарних вантажів на загальну суму 945,963 тис. грн.

У відповідності до рекомендацій Міністерства оборони України проведено заходи щодо здійснення фізичного захисту об'єктів критичної інфраструктури Черкаської області.

Цивільний захист

Для підтримання в працездатному стані регіональної системи оповіщення населення про загрозу або виникнення надзвичайних ситуацій, в тому числі і воєнного стану, згідно Комплексної програми функціонування та розвитку системи цивільного захисту області, забезпечення мобілізаційної готовності та мобілізації, створення регіонального матеріально-технічного резерву щодо попередження і ліквідації надзвичайних ситуацій у мирний час та на особливий період на 2020-2022 роки" за КПКВК 2919800 „Субвенція з місцевого бюджету державному бюджету на виконання програм соціально-економічного та культурного розвитку регіонів“ на 2022 рік за загальним фондом:

- 567,587 тис. грн спрямовано на рахунок ПАТ „Укртелеком“ на оплату послуг з експлуатаційно-технічного обслуговування апаратури оповіщення та інших технічних засобів оповіщення і зв'язку цивільного захисту;
- 180,0 тис. грн спрямовано на придбання та встановлення в обласному центрі 5 електросирен вітчизняного виробництва С-40 2Х ТУРБО з блоками керування до них БО-FM-04С, а також організовано доведення команд на включення решти електросирен через автоматизоване робоче місце оперативного чергового;
- із залученням коштів резервного фонду обласного бюджету в сумі 118,225 тис. грн. та за підтримки депутатів Черкаської обласної ради оновлено обладнання автоматизованого робочого місця оперативного чергового, що дало змогу покращити процес передачі мовної інформації, скоротило час оповіщення (доведення сигналів до населення) та сигналів на блоки оповіщення, встановлені

в територіальних підрозділах ГУНП в Черкаській області та на придбані блоки керування електросиренами в обласному центрі, здійснено монтаж сучасного кінцевого обладнання загальнодержавної системи оповіщення „ЗАСЦО“. Виконання зазначених заходів забезпечило доведення інформації, шляхом перехоплення FM-каналів, після запуску електросирен (сигналу „Увага всім“) до населення області мережею FM-радіостанцій, а також за допомогою мобільного застосунку „Тривога“, розробленого Міністерством цифрової трансформації України, що забезпечило охоплення оповіщення більшої кількості населення та територій.

З метою оперативного реагування на надзвичайні ситуації, забезпечення стабільної роботи об'єктів критичної інфраструктури у разі пошкодження об'єктів енергопостачання, для поповнення регіонального матеріального резерву призначеного на попередження і ліквідацію наслідків надзвичайних ситуацій, придбано 5 дизельних генераторів вартістю 4 196 тис. грн.

Враховуючи постійну загрозу радіаційного, хімічного забруднення внаслідок російської агресії, відповідно до зазначеної програми:

придбано засоби індивідуального захисту органів дихання (протигази фільтрувальні) – 621 комплект, вартістю 3 414,879 тис. грн, одяг спеціальний захисний I категорії хімічного захисту – 40 комплектів, вартістю 55,2 тис. грн.;

придбано та встановлено інформаційне табло про радіаційну обстановку IT-09-T, на якому радіаційна обстановка постійно оновлюється.

придбано та встановлено обладнання для облаштування роботи кризового центру та забезпечення роботи штабу з ліквідації надзвичайних ситуацій, при загрозі або виникненні надзвичайної ситуації.

На забезпечення паливно-мастильними матеріалами Черкаському обласному ТЦК та СП, відповідно до Комплексної програми

функціонування та розвитку системи цивільного захисту області, забезпечення мобілізаційної готовності та мобілізації, створення регіонального матеріально-технічного резерву щодо попередження і ліквідації надзвичайних ситуацій у мирний час та на особливий період на 2020-2022 роки“, виділена субвенція в сумі 1 080,00 тис. грн.

За рахунок коштів резервного фонду обласного бюджету в сумі 9,0 млн грн придбано паливно-мастильні матеріали (А-92 – 44 390т, А-95 – 33 135т, ДП – 110 836т) для забезпечення паливом спеціального транспорту та транспорту, задіяного для забезпечення життєдіяльності населення.

У Черкаській області наявний фонд захисних споруд цивільного захисту, в якому нараховується 356 захисних споруд цивільного захисту (143 сховищ та 213 протирадіаційних укриттів) загальною місткістю 120 988 осіб, що становить 10,5 % від загальної кількості населення.

Станом на 31.03.2023 за підсумками проведених обстежень для укриття населення органами місцевого самоврядування відібрано 1 076 найпростіших укриттів (654 – заклади освіти, 16 – охорони здоров'я, 406 – будівлі інших галузевих напрямків, які підпадають під критерії „найпростіше“ укриття (підвальні приміщення ОСББ, підземні паркінги, торгові центри, торгово-розважальні центри та інше), які дають змогу здійснити укриття ще 281 834 осіб. Унаслідок зазначених заходів загальний відсоток укриття населення зріс до 33,6 %.

На сайті Черкаської ОВА розміщено інтерактивну карту захисних споруд цивільного захисту області з прив'язкою до адрес розташування захисних споруд та їхніх характеристик.

Проводиться робота щодо збільшення фонду захисних споруд. Так, на даний час погоджено 20 інформацій, наданих ТГ, для розроблення розділу інженерно-технічних заходів цивільного захисту в складі проектної документації об'єктів, в яких передбачено будівництво

захисних споруд цивільного захисту для укриття населення (станом на кінець 2022 року – погоджено 12 інформацій, наданих ТГ).

Протягом 2022 року на території області діяло 195 „Пунктів незламності“ (далі – ПН), з яких: 35 ПН розгорнуто на базі підрозділів ГУ ДСНС України у Черкаській області та 2 ПН на вокзалах АТ „Укрзалізниці“ (м. Черкаси, м. Сміла), які було укомплектовано генераторами, буржуйками та іншими видами альтернативного опалення, засобами зв'язку, інтернетом, місцями для зарядки телефонів, меблями, запасом паливно-мастильних матеріалів, медикаментами.

У зв'язку із стабілізацією ситуації в енергосистемі нашого регіону, з метою економії затрат на забезпечення функціонування ПН продовжують працювати 40 ПН (12 ПН від органів місцевого самоврядування, 2 ПН на базі залізничних вокзалів „Укрзалізниці“, 26 ПН від ГУ ДСНС України у Черкаській області).

З метою ведення моніторингу за радіаційною обстановкою, Черкаською ОВА створено інтерактивну карту мережі радіаційного спостереження з відображенням результатів замірів радіаційного фону. Програмне забезпечення автоматизовано обробляє інформацію з 75 постів радіаційного спостереження Черкаської області та наносить її на карту.

За рахунок благодійної допомоги, наданої благодійною організацією „Благодійний фонд „Адвентистське агентство допомоги та розвитку в Україні“, 15 закладів освіти, соціального захисту, закладів, у яких проживають ВПО та розміщені ПН, забезпечені автономними джерелами живлення (генераторами) різної потужності від 0,5 кВт до 15 кВт.

Для забезпечення безперебійним зв'язком, інтернетом, у разі неможливості надання послуг інтернет-операторами, за сприяння благодійної організації „БЛАГОДІЙНИЙ ФОНД +380“ отримано та передано для ПН 30 одиниць супутникового обладнання Starlink.

Протягом 2022 року до „Державної електронної системи обліку руйнувань, статусу відновлення інфраструктури України“, розробленої Офісом Президента України (далі – Система), внесено дані про 223 пошкоджених об'єкти, зокрема:

- заклади вищої освіти – 1;
- заклади загальної середньої освіти (школи) – 9;
- заклади дошкільної освіти (ДНЗ) – 9;
- заклади охорони здоров'я – 3;
- об'єкти життєзабезпечення (водо-, газо-, теплопостачання) – 3;
- енергетична інфраструктура – 20;
- житлові будинки (багатоквартирні) – 22 квартири в 17 будинках;
- житлові будинки (одноквартирні) – 94;
- інше – 62.

Вартість відновлення пошкоджених об'єктів, обрахованих системою складає 341,99 млн грн.

ЕКОЛОГІЯ ТА ПРИРОДНІ РЕСУРСИ

У 2022 році на виконання природоохоронних заходів за рахунок коштів місцевих бюджетів використано 29,0 млн грн, з них:

- 23,6 млн грн на забезпечення раціонального використання і зберігання відходів виробництва та побутових відходів;
- 0,9 млн грн на збереження природно-заповідного фонду;
- 0,6 млн грн на охорону та раціональне використання водних ресурсів;
- 3,9 на охорону і раціональне використання природних рослинних ресурсів та ресурсів тваринного світу.

У зв'язку із введенням в Україні воєнного стану кошти спеціального фонду обласного бюджету на природоохоронні заходи не виділялися.

Щодо знешкодження відходів пестицидів

За даними інвентаризації, проведеної в грудні 2021 року, в області зберігається 279,06 тонн відходів пестицидів.

Заходи щодо вилучення, утилізації, знищення та знешкодження непридатних або заборонених до використання пестицидів і агрохімікатів та тари від них включені до Обласної програми охорони навколишнього природного середовища на 2021 – 2027 роки, яка затверджена рішенням обласної ради від 19.02.2021 № 5-23/VIII (зі змінами) (далі – обласна програма ОНПС).

Через введення в Україні воєнного стану кошти на проведення робіт з утилізації/знешкодження відходів пестицидів не виділялися.

Проблемним залишається питання збереження в смт Єрки Катеринопільського району 240 тонн відходів пестицидів, знешкодження яких потребує залучення коштів з державного бюджету. Черкаська ОДА неодноразово зверталася до Міністерство захисту довкілля та природних ресурсів України щодо виділення коштів Державного бюджету України на виконання робіт зі знешкодження цих відходів.

Щодо поводження з твердими побутовими відходами

Щороку в області утворюється біля 300 тис. тонн твердих побутових відходів (далі – ТПВ), що розміщуються на 477 сміттєзвалищах та полігонах. Сміттєзвалища призводять до забруднення ґрунтів, атмосфери, підземних і поверхневих вод. Частка населених пунктів, у яких впроваджено роздільне збирання твердих побутових відходів становить 11,4 % (98 населених пунктів 40 ТГ області).

Для запровадження комплексної системи поводження з відходами та на виконання вимог Національної стратегії управління відходами в Україні до 2030 року, Національного плану управління відходами до 2030 року, розроблено проект Регіонального плану управління відходами в Черкаській області до 2030 року, яким заплановано обрання

оптимального сценарію розвитку системи управління відходами та поділ області на кластери. Передбачено створення 4 кластерів, зокрема Золотоніського, Звенигородського, Уманського, Черкаського. У рамках кожного кластеру заплановано створення об'єктів з сортування/перероблення відходів (сортувальні лінії, сміттєпереробні комплекси) та потужностей із безпечного захоронення відходів (регіональні полігони).

За даними ТГ, протягом звітнього року на заходи у сфері поводження з відходами використано:

247,4 тис. грн на ліквідацію стихійних сміттєзвалищ у Селищенській ТГ та Христинівській ТГ;

279,6 тис. грн на придбання контейнерів для збору побутових відходів для Чорнобаївської ТГ та Городищенської ТГ;

18 578,0 тис. грн на придбання спецтехніки для безпечного перевезення відходів Черкаської ТГ.

У липні 2023 року набуває чинності Закон України „Про управління відходами“, яким передбачено механізм погодження та затвердження регіонального плану управління відходами в Черкаській області до 2030 року та розроблення місцевих планів.

Щодо покращення стану водних ресурсів

За напрямком „Охорона і раціональне використання водних ресурсів“ обласною програмою ОНПС запланована реалізація 109 природоохоронних заходів, орієнтовний обсяг фінансування яких становить 1 192 171 тис. грн, з них: державний бюджет – 937 954,3 тис. грн, місцеві бюджети – 251 685,6 тис. грн, кошти суб'єктів господарювання – 1 911,4 тис. грн, інші джерела – 619,7 тис. грн.

У 2022 році кошти на виконання природоохоронних заходів у сфері охорони і раціонального використання водних ресурсів з обласного бюджету не виділялись.

За даними територіальних громад, протягом звітного року на заходи у сфері охорони і раціонального використання водних ресурсів використано 606,0 тис. грн, зокрема:

329,2 тис. грн на заходи з охорони підземних вод та ліквідації джерел їх забруднення на території Звенигородської громади;

27,8 тис. грн на роботи з поліпшення технічного стану та благоустрою Осташівського ставу м. Умань (нове будівництво);

249,0 тис. грн на відновлення та підтримання сприятливого санітарного стану річки Дніпро на території Черкаської громади (очищення пляжів).

Щодо розвитку мережі територій та об'єктів природно-заповідного фонду

На кінець року природно-заповідний фонд області налічував 580 об'єктів природно-заповідного фонду, загальною площею понад 82,9 тис. га (фактична площа становить 70,3 тис. га), з них: 23 – загальнодержавного та 557 – місцевого значення. Показник заповідності доведено до 3,4 %, при середньому по Україні – 6,82 %, по Європі – 15 %.

За поданням Черкаської ОДА рішеннями обласної ради протягом 2022 року збільшено площу територій та об'єктів природно-заповідного місцевого значення на 33,8 га, зокрема оголошені:

- парк-пам'ятка садово-паркового мистецтва „Сквер Надія“ на території Новодмитрівської територіальної громади площею 1,2 га;
- ботанічна пам'ятка природи „Шафран сітчастий“ на території Селищенської сільської ради площею 0,2 га;
- ботанічна пам'ятка природи „Степові ділянки“ на території Стеблівської територіальної громади площею 3,6 га;
- ботанічна пам'ятка природи „Степові схили“ на території Стеблівської територіальної громади площею 3,8 га;

- ботанічна пам'ятка природи „Балка білля села Великі Канівці“ на території Чорнобаївської територіальної громади площею 2,0 га;
 - ботанічна пам'ятка природи „Степова балка“ на території Новодмитрівської територіальної громади площею 4,4 га;
 - ботанічний заказник „Дзендзіри“ на території Катеринопільської територіальної громади площею 18,6 га;
 - парку-пам'ятка садово-паркового мистецтва „Тарасова гора“ на території Шевченківського національного заповідника площею 6,0 га.
- Указом Президента України від 01.01.2022 № 2/2022 на території Черкаського району Черкаської області створений Національний природний парк „Холодний Яр“ загальною площею 6 833,5071 га.

ОСВІТА

Дошкільна освіта

Усього функціонує 590 закладів різних типів та форм власності, з них 400 закладів дошкільної освіти (далі – ЗДО), у тому числі 6 приватних, та 190 дошкільних структурних підрозділів закладів загальної середньої освіти, виховується 30 195 дітей.

97 % дітей 3–6 (7) років відвідують ЗДО, різними формами дошкільної освіти охоплено 98 %.

Уведення воєнного стану вплинуло на режим роботи ЗДО. Завдяки спільним зусиллям вдалося створити безпечні умови, обладнати укриття і наразі 78 % ЗДО працюють в очному та змішаному режимах.

У 174 населених пунктах 46 ТГ області, де проживає незначна кількість дітей дошкільного віку, відсутні ЗДО. Найбільше у Степанецькій (16), Тальнівській (11), Христинівській (9), Бабанській (8), Стеблівській (8), Чорнобаївській (8). Враховуючи важливість здобуття дошкільної освіти забезпечено підвезення 692 вихованців у заклади інших населених пунктів. Найбільше дітей підвозиться у Тальнівській – 82 дитини,

Балаклеївській – 80, Мошнівській – 45, Жашківській – 30, Христинівській – 29, Стеблівській – 28, Чорнобаївській – 27 дітей.

Проблема: в області є громади, де охоплення дітей закладами дошкільної освіти нижче середньообласного показника: у Балаклеївській ТГ (57 %), Степанківській ТГ (60 %), Сагунівській ТГ (67 %), Леськівській ТГ (77 %), Руськополянській ТГ (76 %), Піщанській ТГ (78 %).

Щодо наближення якісної загальної середньої освіти

Функціонує 475 закладів загальної середньої освіти (далі – ЗЗСО), у тому числі 9 приватних шкіл, з учнівським контингентом 118 018 учнів. Виїхали за кордон у воєнний час 15 428 учнів. Охоплено навчанням 4 199 учнів із числа ВПО.

Функціонує 35 опорних шкіл та 63 філії (у 2022 році створено 2 опорні школи у Звенигородській та Вільшанській громадах).

У зв'язку з малою кількістю учнів, протягом 2022 року ліквідовано 9 ЗЗСО (у Городищенській, Жашківській, Іркліївській, Матусівській, Мокрокалигірській, Тернівській, Кам'янській, Ладизинській ТГ).

Призупинено навчальний процес в 11 ЗЗСО (у Піщанській, Виноградській, Чорнобаївській, Тальнівській, Бужанській, Лисянській, Степанецькій, Шевченківській ТГ). Реорганізовано 52 школи.

Наразі 83 % шкіл працює в очному і змішаному режимі. Порівняно з початком навчального року, цей показник збільшився на 23 %.

Забезпечення права дітей з особливими освітніми потребами на освіту

Проведено роботу щодо розвитку інклюзивної освіти для дітей із особливими освітніми потребами (далі – ООП). У 279 закладах освіти (202 ЗЗСО та 77 ЗДО) функціонувало 584 класи та 128 дошкільних груп з інклюзивним навчанням. Охоплено 1 018 дітей з ООП (764 – учні шкіл та 254 – вихованці дитячих садків). До їх числа входять 29 дітей із сімей ВПО. У 2022 році додатково інклюзивним навчанням охоплено

132 дитини, з яких 119 школярів і 13 вихованців дошкільних закладів. Крім цього, на базі трьох Черкаських закладів загальної середньої освіти функціонувало 10 спеціальних (інтегрованих) класів (у 2021 році – 8) для 116 дітей з ООП (у 2021 році – 98). Для забезпечення належного освітнього процесу дітей з ООП у закладах освіти додатково введено 69 посад асистента вчителя та вихователя (загалом 517 посад асистента учителя та 114 посад асистента вихователя).

Для більш комфортного та ефективного навчання дітей з ООП у закладах загальної середньої та дошкільної освіти створено 175 ресурсних кімнат та 21 медіатеку (у 2022 році відкрито 42 ресурсні кімнати та 13 медіатек).

Функціонує 25 інклюзивно-ресурсних центрів та обласний ресурсний центр підтримки інклюзивної освіти при КНЗ „Черкаський обласний інститут післядипломної освіти педагогічних працівників Черкаської обласної ради“, діяльність яких забезпечує 138 фахівців, які проводять комплексну психолого-педагогічну оцінку розвитку дитини; надають психолого-педагогічні та корекційно-розвиткові послуги; забезпечують системний і кваліфікований супровід дитини з ООП.

Для дітей з ООП функціонує 11 закладів спеціальної освіти – 7 спеціальних шкіл та 4 навчально-реабілітаційні центри, в яких у 2022 році отримували освітні та корекційні послуги 1 350 дітей (у 2021 році – 1 128 дітей), із них: 15 дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування, яким забезпечено повне державне утримання, 392 дитини з інвалідністю та 40 дітей із внутрішньо переміщених родин.

Проблема: забезпечено неповними ставками асистента вчителя інклюзивні класи закладів загальної середньої освіти в Будищенській, Лисянській, Паланській, Тальніській, Смілянській, Канівській та Христинівській ТГ.

Безпека учасників освітнього процесу

В області нараховується 962 заклади освіти. Протягом літа 2022 року вдалося мобілізувати зусилля органів управління освітою ТГ та освітянських колективів для обстеження та облаштування підвальних та інших приміщень з метою їх використання як найпростіших укриттів. У результаті проведеної роботи до першого вересня було перевірено 100 % закладів освіти (від закладів дошкільної до закладів вищої освіти), 577 з яких (60 %) мали змогу розпочати навчання в очному режимі.

Разом з тим, роботи щодо облаштування укриттів для учасників освітнього процесу продовжувались. На кінець 2022 року 786 закладів освіти (81,7 %) мали можливість використовувати для укриття учасників освітнього процесу захисні споруди, рекомендовані відповідними комісіями:

- 319 закладів дошкільної освіти (80 %);
- 421 заклад загальної середньої освіти (88,6 %);
- 17 закладів професійної (професійно-технічної) освіти (100 %);
- 29 закладів вищої та фахової передвищої освіти (100 %).

Слід зауважити, що 21 ЗЗСО та 34 ЗДО використовують укриття інших установ та закладів освіти. Крім того, 65 ЗЗСО та 25 ЗДО використовують укриття інших суб'єктів господарювання.

Загалом укриття розраховані на понад 144 тис. учасників освітнього процесу.

У наявних укриттях/спорудах забезпечено дотримання задовільного санітарного та протипожежного стану, контроль за функціонуванням систем водопостачання та водовідведення.

- На облаштування укриттів спрямовано понад 76 млн грн, зокрема:
- з державного бюджету – 600 тис. грн;
- з місцевих бюджетів – майже 60 млн грн;
- з інших джерел фінансування – 15 млн грн.

Проблема: необхідно здійснити ремонт 276 укриттів; будівництво 186 нових споруд. Крім того, існує технічна можливість улаштування 74 нових захисних споруд. Орієнтовна сума, необхідна на виконання ремонтно-будівельних (будівельних) робіт з улаштування та ремонту укриттів у закладах освіти області, становить 2 328 507 тис. грн.

Щодо розвитку в дітей творчих здібностей, підвищення мотивації до навчання та наукової діяльності

Для роботи з обдарованою молоддю діють 15 гімназій, 14 ліцеїв, 3 колегіуми, територіальне відділення Малої академії наук. У 99 школах відкриті класи з поглибленим вивченням окремих предметів, у 376 ЗЗСО організовано профільне навчання.

В області реалізуються 4 обласні програми, зокрема щодо впровадження у навчально-виховний процес загальноосвітніх навчальних закладів інформаційно-комунікаційних технологій „Сто відсотків“ на період до 2023 року; програма підвищення якості шкільної природничо-математичної освіти на період до 2023 року; „Інноваційні школи Черкащини на період до 2023 року“; програма розвитку дошкільної освіти на період до 2027 року.

У рамках реалізації означених програм у ЗЗСО у 2022 році придбано:

- 505 сучасних комп'ютерів (загалом за період реалізації програми встановлено 23 304 одиниці сучасної комп'ютерної техніки, у тому числі 782 навчально-комп'ютерні комплекси, 1 200 інтерактивних дошок та 1 973 проектори);
- 46 лінгафонних кабінетів, 6 кабінетів Захисту України, 12 кабінетів інформатики (всього 64 кабінети).

Усі школи мають власні сайти. Шкільні бібліотеки 100 % підключено до мережі Інтернет та забезпечено комп'ютерною технікою (552 одиниці).

52 % шкіл мають Інтернет в укриттях, у тому числі 50 % укриттів мають Wi-Fi доступ.

Завдяки партнерам з World Vision International спільно з International Global Business Coalition for Education (GBC-Education) у партнерстві з HP і Microsoft, а також ООН ЮНІСЕФ оновлюється навчальна база закладів освіти (упродовж 2022–2023 років отримано 1 578 ноутбуків, 356 наборів раннього розвитку, 6 000 рюкзаків з канцелярським приладдям, 936 наборів „Школа в коробці“, 35 опорних шкіл отримали одноразову допомогу розміром 2 та 3 тис. доларів США). Збільшуються напрацювання з дистанційного навчання, арсенал онлайн-уроків.

Створюються „Освітні хаби“, які надають доступ до якісної освіти та одночасно позитивно впливають на гармонізацію перебування ВПО у нових громадах, де мають змогу повноцінно працювати під час онлайн-навчання діти із внутрішньо переміщених родин та вчителі-переселенці (на базі Смілянської загальноосвітньої школи I-III ступенів № 11 Смілянської міської ради та комунального навчального закладу „Черкаський обласний інститут післядипломної освіти педагогічних працівників Черкаської обласної ради“).

У рамках реалізації програми підвищення якості шкільної природничо-математичної освіти на період до 2023 року поповнюється матеріально-технічна база для викладання предметів природничо-математичних дисциплін.

Упродовж 2022 року сучасним обладнанням для проведення лабораторних і практичних робіт дооснащено 14 кабінетів фізики, 18 – географії, 15 – біології, 27 – математики, 21 – хімії.

За час дії програми для 45 закладів освіти області на умовах співфінансування (50 % за рахунок коштів обласного бюджету, 50 % за рахунок місцевого бюджету) придбано шкільні набори LEGO для учнів 1–11 класів. Окрім того, самостійно двома закладами придбано шкільні

набори LEGO. Для 46 закладів придбано 40 навчальних кабінетів (математики, фізики, хімії, біології, географії) та 6 шахових кабінетів.

Черкаська область є першою в Україні, що має цілу мережу шкіл, які проводять навчання за програмою „LEGO Education“, починаючи з 2016 року (47 шкіл), широко використовуючи в освітньому процесі конструктори та робото-технічні системи.

Черкащина першою в Україні започаткувала дослідно-експериментальну роботу на тему „Організаційно-педагогічні умови використання робототехніки „LEGO“ для розвитку обдарованих дітей“.

У 14 школах області активно впроваджується експериментальна навчальна програма „Робототехніка у початковій школі“, у 20 – діє програма курсу за вибором „Робототехніка“ для учнів 8–9 класів.

Щорічно, починаючи з 2017 року, проводиться регіональний турнір FIRSTLEGOLeague. Участь у ньому брали не лише команди Черкаської, а й Миколаївської, Полтавської, Київської областей. В області функціонує близько 100 учнівських команд з робототехніки. За 2022 рік в регіональному фестивалі з робототехніки „Доставка об'єднує“ взяли участь 31 команда із 29 закладів освіти області.

У 2022 році в рамках дії програми Інноваційні школи Черкащини на період до 2023 року за рахунок місцевого бюджету та спонсорських коштів у 5 інноваційних школах замінено 35 віконних та 13 дверних блоків, в 1 – проведено ремонт внутрішньої системи опалення, в 1 – комплекс робіт з протипожежного захисту, у 2 – ремонт їдальні та харчоблоку із заміною електроплит та необхідних меблів. Окрім того, придбано 56 комп'ютерів, 2 мультимедійних комплекси, 2 телевізори, 2 генератори, 4 обігрівачі. Використано 4, 6 млн грн, зокрема, з місцевих бюджетів – 3,5 млн грн, за рахунок залишку освітньої субвенції – 233 тис. грн, з інших джерел – 869 тис. грн.

За час реалізації програми 28 інноваційних шкіл оснащено мультимедійними засобами навчання з програмним забезпеченням та придбано сучасне комп'ютерне обладнання й інтерактивні комплекси для 140 кабінетів фізики, хімії, біології, іноземної мови, математики, географії, майже 300 комп'ютерів. 19 інноваційних шкіл забезпечені наборами ЛЕГО.

Проблема: підведення до мережі Інтернет укриттів та точок доступу Wi-Fi у Бабанській, Балаклеївській, Білозірській, Будищенській, Буцькій, Єрківській, Іркліївській, Леськівській, Ліплявській, Мокрокалигирській, Мошнівській, Піщанській, Руськополянській, Тернівській та Червонослобідській ТГ. Низький відсоток підведення до мережі Інтернет у Баштечківській, Бобрицькій, Драбівській, Ватутінській, Водяницькій, Дмитрушківській, Жашківській, Золотоніській, Канівській, Катеринопільській, Лип'янській, Монастирищенській, Новодмитрівській, Чорнобаївській, Шполянській та Шрамківській ТГ.

Щодо соціального захисту учасників освітнього процесу

Стан забезпечення шкільними автобусами

В області забезпечено організоване підвезення 9 669 учнів до ЗЗСО, які працюють в очному режимі, у тому числі шкільними автобусами – 8 954, орендованим автотранспортом (17 од.) – 577 та іншими видами транспорту (8 од.) – 138 учнів.

У разі запровадження повноцінного навчання необхідно буде організувати підвезення для 13 085 учнів.

У закладах освіти обліковується 246 шкільних автобусів. За час дії воєнного стану вилучено 39 автобусів на постійній основі та 27 одиниць – тимчасово.

Протягом 2022 року за рахунок різних джерел фінансування придбано 22 шкільні автобуси. Минулого року область мала фінансовий ресурс на централізовану закупівлю шкільних автобусів у сумі

22,8 млн грн, завдяки яким закуплено 11 шкільних автобусів на умовах співфінансування (90 % – за рахунок коштів освітньої субвенції, 10 % – кошти місцевих бюджетів). У рамках реалізації обласної програми „Шкільний автобус“ на умовах співфінансування (50 % – за рахунок коштів освітньої субвенції, 50 % – кошти місцевих бюджетів) придбано 7 шкільних автобусів Жашківською, Селищенською, Ладизжинською, Леськівською, Шевченківською, Баштєчківською, Драбівською ТГ. Ще 4 автобуси було придбано за кошти місцевих бюджетів Виноградською (2 од.) Тальнівською, та Ладизжинською ТГ.

Проблема: за даними органів управління освітою ТГ, потреба у шкільних автобусах на 2023 рік становить 79 одиниць, зокрема, 10 одиниць – для підвезення учнів з особливими освітніми потребами. Однак, субвенція з державного бюджету місцевим бюджетам на придбання шкільних автобусів у 2023 році на цей час в область не надходила.

Соціальний захист педагогічних працівників

У закладах освіти області працює 22 418 педагогічних та науково-педагогічних працівників.

У 54 ТГ педагогічні працівники повністю забезпечені житлом.

Дотримано вимоги щодо забезпечення безкоштовного підвезення 936 педагогічних працівників закладів освіти до місця роботи та у зворотному напрямку, 385 – компенсовано витрати на під'їзд. Разом з тим, потребують підвезення педагогічні працівники у Паланській ТГ – 58, Балаклеївській ТГ – 38, Чорнобаївській ТГ – 31.

У заклади освіти області працевлаштовано 205 осіб з числа ВПО, які переїхали з областей, де ведуться активні бойові дії (124 – педагогічні працівники та 81 – інші). Разом з тим, виїхали за кордон 118 вчителів шкіл.

Проблема: на території області перебували на квартирному обліку та потребували поліпшення житлових умов 84 педагогічні працівники.

Найбільше в ТГ: Черкаська – 51, Канівська – 16, Смілянська – 4, Маньківська – 3.

Щодо позашкільної освіти

У 2022 році в області функціонував 41 заклад позашкільної освіти та 12 дитячо-юнацьких спортивних шкіл. Мережа закладів позашкільної освіти області становила 1 614 гуртків, які відвідували 28 847 дітей та учнівської молоді, зокрема 1 087 дітей з числа ВПО (24,4 % від загальної кількості школярів області).

Крім цього, функціонували понад 2,3 тис. шкільних гуртків, якими охоплено майже 34,5 тис. школярів (29,2 % від загальної кількості школярів області). Загалом усіма формами позашкільної освіти охоплено понад 80 тис. школярів (68,1 % від їх загальної кількості).

Про професійну освіту учнів

У 2022 році закладами професійної (професійно-технічної) освіти (далі – ЗП(ПТ)О) підготовлено 3 040 кваліфікованих робітників, з яких 95,99 % працевлаштовані, 0,63 % випускників призвані на військову службу, 1,88 % – продовжили навчання у закладах вищої та фахової передвищої освіти.

Освітній процес за очною формою здійснюють 7 ЗП(ПТ)О, решта 10 працюють у змішаному форматі.

На базі 2-х ЗП(ПТ)О, а саме: Багатoproфільного регіонального центру професійної освіти у Черкаській області та Державного навчального закладу „Канівське вище професійне училище“ створено 2 навчально-практичні центри харчового та електротехнічного спрямування відповідно.

Здійснюються заходи щодо передачі трьох закладів ЗП(ПТ)О з державної власності в спільну власність територіальних громад сіл,

селищ, міст Черкаської області та продовжується збір відповідних пакетів документів.

Багатопрофільний регіональний центр професійної освіти у Черкаській області отримав Гран-Прі „Професійна (професійно-технічна) освіта України“ та золоту медаль як переможець конкурсу в тематичній номінації за роботу „Упровадження сучасних технологій і методик формування ключових компетентностей здобувачів освіти“ на XIII міжнародній виставці „Сучасні заклади освіти“ та XIV міжнародній виставці „Інноватика в сучасній освіті“.

Вища та фахова передвища освіта

Управління освіти і науки Черкаської ОДА співпрацює з 29 закладами освіти, серед яких 21 заклад фахової передвищої освіти (далі – ЗФПО) та 8 закладів вищої освіти (далі – ЗВО). У числі ЗФПО – 21 коледж, у числі ЗВО – 5 університетів, 1 інститут, 1 територіально відокремлений структурний підрозділ університету та 1 академія.

Освітній процес за змішаною формою здійснюють 8 ЗВО та 18 ЗФПО. Решта 3 ЗФПО працюють дистанційно.

Загалом у регіоні вищу та фахову передвищу освіту за 93 спеціальностями щорічно здобуває понад 30 тис. студентів.

Фінансування 1 ЗВО та 9-ти ЗФПО здійснюється з обласного бюджету. Регіональне замовлення на підготовку фахівців обсягом 1 250 осіб виконано на 99 %.

У зв'язку з веденням активних бойових дій на відповідних територіях України, в Черкаську область переміщено заклади вищої та фахової передвищої освіти:

Національний університет цивільного захисту України на базі Черкаського інституту пожежної безпеки імені Героїв Чорнобиля;

Інститут прикладної математики і механіки НАН України на базі Черкаського національного університету імені Богдана Хмельницького;

Лисичанський гірничо-індустріального фахового коледжу на базі Черкаського політехнічного фахового коледжу;

Краматорський фаховий коледжу технологій та дизайну на базі Черкаського державного технологічного університету;

Слов'янський енергобудівний фаховий коледж на базі Черкаського державного технологічного університету;

Відділення військової підготовки Фахового коледжу морського транспорту Національного Університету „Одеська морська академія“ на базі Комунального закладу „Уманський гуманітарно-педагогічний фаховий коледж ім. Т. Г. Шевченка Черкаської обласної ради“;

Інститут військово-морських сил Національного університету „Одеська морська академія“ на базі Черкаського державного технологічного університету.

Для колективів цих закладів освіти забезпечено належні умови для проживання та організації освітнього процесу.

ЗАХИСТ ПРАВ ДІТЕЙ

Станом на 31.12.2022 в області обліковувалося 2 234 дитини-сироти, з них 2 064 (92,4 %) виховувалися у сім'ях опікунів, піклувальників, прийомних сім'ях (далі – ПС), дитячих будинках сімейного типу (далі – ДБСТ).

Протягом 2022 року забезпечено право на виховання в сім'ї 356 дітей (на 24 більше, порівняно з 2021 роком): усиновлено – 25, влаштовано під опіку, піклування – 244, у ПС, ДБСТ – 87.

Станом на 31.12.2022 у області нараховувалося 130 ПС (17 створено в звітному періоді) та 49 ДБСТ (5 – створено у 2022 році).

В період з 24.02.2022 по 31.12.2022 на Черкащину із законними представниками прибуло 176 дітей-сиріт, дітей, позбавлених батьківського піклування, осіб з їх числа, а саме: 11 ДБСТ (78 дітей), 4 ПС (4 дитини), 52 опікуни, піклувальники (91 дитина), 2 родини

патронатних вихователів (4 дитини) з Дніпропетровської, Донецької, Запорізької, Київської, Луганської, Миколаївської, Чернігівської, Харківської, Херсонської областей.

До Смілянського дитячого будинку-інтернату на повне державне утримання влаштовано 17 дітей-сиріт із Дружківського дитячого будинку-інтернату Донецької області та 4 дитини із Богодухівського дитячого будинку-інтернату Харківської області.

Також, в область прибуло 70 дітей без батьків та законних представників, які тимчасово влаштовані в сім'ї родичів, знайомих відповідно до наказів служб у справах дітей.

Органами опіки та піклування надано статус дитини, яка постраждала внаслідок воєнних дій та збройних конфліктів 145 дітям, з них 16 – у 2022 році. Причина – психологічне насильство.

Улітку 2022 року за сприяння служб у справах дітей Черкаської ОВА, Черкаської РВА, Уманської РВА, Золотоніської РВА, Смілянської ТГ, Уманської ТГ за кордоном (Франція, Польща, Італія, Молдова) відпочили 144 дитини.

Для надання комплексної допомоги дітям в області діють комунальні заклади „Черкаський обласний центр соціально-психологічної реабілітації дітей Черкаської обласної ради“ та „Обласний міжрегіональний центр соціально-психологічної реабілітації дітей у м. Умані Черкаської обласної ради“. Із березня по липень 2022 року у Черкаському центрі проживали 18 дітей із Донецької, Луганської, Сумської областей із мамами та бабусями (6 осіб). Протягом 2022 року у вказаних центрах всебічну допомогу та соціальний захист отримали 288 дітей, що на 10 дітей більше, ніж у 2021 році (278 дітей).

На Черкащині впроваджується послуга патронату над дитиною. Станом на 31.12.2022 в області нараховувалося 32 патронатні сім'ї, з них 12 створено у 2022 році. Послугами патронатних вихователів

скористалося 211 дітей, що опинилися у складних життєвих обставинах, з них 40 – у 2022 році.

ОХОРОНА ЗДОРОВ'Я

Надання медичної допомоги закладами охорони здоров'я області

Протягом 2022 року відвідало лікарів:

- первинної ланки – 5 959 633 осіб (2021 року – 6,5 млн осіб);
- вторинної ланки – 2 млн 935 765 осіб (у 2021 році – 2,8 млн осіб);
- третинної ланки – 386 702 осіб (у 2021 році – 409 тис. осіб).

Загалом лікарями поліклінік виконано 39 315 хірургічних втручань (2021 року – 36 154).

Лікарями стаціонарних відділень:

- проліковано 254 436 пацієнтів (2021 року – 210 271);
- виконано – 73 548 хірургічних операцій (2021 року – 57 426).

Серед усіх відвідувань у 2022 році медична допомога була надана, в тому числі, і 94 230 ВПО.

Надання екстреної медичної допомоги населенню

За 2022 рік бригадами центру виконано 172 149 виїздів за викликами, що на 29 038 виїздів (або на 14 % менше, ніж порівняно з 2021 роком (2021 рік – 201 187 виїздів).

За рахунок централізованих закупівель Міністерства охорони здоров'я України (далі – МОЗ України), КНП „Обласний центр екстреної медичної допомоги та медицини катастроф Черкаської обласної ради“ отримав 20 спеціалізованих санітарних автомобілів екстреної (швидкої) медичної допомоги типу С на загальну суму 30 млн грн.

Крім того, в якості гуманітарної допомоги отримано ще 5 автомобілів швидкої медичної допомоги, 2 автомобілі – за рахунок коштів фонду United 24 на загальну суму 13,7 млн грн.

У 2022 році отримано 1 автобус Volvo по договору зберігання з правом користування від ДЗ „Український науково-практичний центр екстреної медичної допомоги та медицини катастроф Міністерства охорони здоров'я України“, вартістю майже 5 млн грн, який використовується для транспортування пацієнтів (військових).

Створення Мобільних медичних бригад

За рахунок співпраці з Канадійським товариством Червоного Хреста отримано 6 автомобілів та з серпня 2022 року сформовані відповідні мобільні медичні бригади на базі Драбівського, Монастирищенського, Звенигородського, та Чигиринського центрів первинної медико-санітарної допомоги, з квітня 2023 року – Смілянського та Канівського центрів первинної медико-санітарної допомоги.

Загалом Мобільні медичні бригади надали допомогу (станом на 31.03.2023 **11,2 тисячам** пацієнтів у найбільш віддалених селах та прихистках для ВПО, в тому числі понад **1 тисячі** пацієнтів з числа ВПО (за 2022 рік – 6,7 тисяч, в т. ч. ВПО – 0,1 тис.)

У бригадах працює 23 особи (7 сімейних лікарів, 12 медичних сестер і 4 водії).

Надання медичної допомоги постраждалим від збройної агресії рф

На виконання наказу МОЗ України від 25.02.2022 № 379 „Щодо надання медичної допомоги в умовах воєнного стану військовослужбовцям, які беруть участь в операції об'єднаних сил“ заклади охорони здоров'я Черкаської області залучені до надання медичної допомоги військовослужбовцям.

За період з 24.02.2022 по 31.12.2022 у стаціонарних закладах охорони здоров'я проліковано понад 6 000 постраждалих унаслідок воєнних дій.

Трансплантація

Наразі 3 заклади охорони здоров'я області є учасниками пілотного проєкту МОЗ України з трансплантації:

КНП „Черкаський обласний онкологічний диспансер Черкаської обласної ради“;

КНП „Черкаська обласна лікарня Черкаської обласної ради“;

КНП „Черкаський обласний кардіологічний центр Черкаської обласної ради“.

В області діють дві обласні програми з трансплантації Обласна програма „Трансплантація аутологічних гемопоетичних стовбурових клітин кісткового мозку та периферичної крові“ на 2019-2023 роки (рішення обласної ради від 01.03.2019 № 29-30/VII) (зі змінами), Обласна програма „Розвиток медичної допомоги методом трансплантації органів та інших анатомічних матеріалів в Черкаській області“ на 2021-2022 роки (рішення обласної ради від 23.04.2021 № 6-16/VIII).

За період участі закладів охорони здоров'я області в пілотному проєкті МОЗ України черкаськими фахівцями проведено:

112 трансплантацій стовбурових клітин, зокрема у 2022 році – проведено 45 трансплантацій стовбурових клітин;

21 трансплантацію нирок, з них у 2022 році – здійснено 8 трансплантацій.

За період дії пілотного проєкту МОЗ України в області трансплантовано трьом пацієнтам серця, з них у 2022 році – 1.

Розвиток телемедицини в області

На базі КНП „Черкаська обласна лікарня Черкаської обласної ради“ в минулому році проведено 384 телемедичних консультацій.

У 2022 році встановлено **2 телемедичні станції** TeladocInTouchLite V3, які розподілено для КНП „Черкаський обласний онкологічний диспансер Черкаської обласної ради“ та КНП „Черкаська обласна лікарня Черкаської обласної ради“, за допомогою яких можливе дистанційне консультування складних оперативних втручань та клінічних випадків.

Можливість віддаленого консультування під час проведення хірургічних втручань надає також новітня платформа інтерактивного телеконсультування „Eriqar“.

У КНП „Черкаський обласний онкологічний диспансер Черкаської обласної ради“ провели планову лапароскопічну операцію за допомогою віртуальної операційної „Eriqar“. У закладі систему було застосовано вперше – консультації надавали провідні спеціалісти лікарні, які віддалено спостерігали за ходом операції.

**Реконструкція частини приміщень радіологічного корпусу
обласного центру променевої терапії та радіаційної онкології
КНП „Черкаський обласний онкологічний диспансер ЧОР“
з прибудовою комплексу променевої терапії з лінійними
прискорювачами**

З метою забезпечення встановлення лінійних прискорювачів в закладі в 2021 році виготовлено проектно-кошторисну документацію по об'єкту „Реконструкція частини приміщень радіологічного корпусу обласного центру променевої терапії та радіаційної онкології КНП „Черкаський обласний онкологічний диспансер ЧОР“ з прибудовою комплексу променевої терапії з лінійними прискорювачами за адресою: вул.: Менделєєва, буд.7, м. Черкаси“ на загальну суму **62 млн грн.**

На кінець 2022 року будівельні роботи виконані на загальну суму 7,8 млн грн, що становить 12,4 % від обсягу будівельних робіт.

У 2023 році вже спрямовано кошти з місцевих бюджетів розміром 55 млн грн.

**Оновлення матеріально-технічної бази обласних закладів
охорони здоров'я**

У 2022 році придбано медичне обладнання на загальну суму 88,0 млн грн, в т. ч. за рахунок коштів субвенції з місцевих бюджетів – 84,4 млн грн (м. Черкаси) та коштів обласного бюджету – 3,6 млн грн.

Так оновлено матеріально-технічну базу (суто медичне обладнання) КНП „Черкаська обласна лікарня Черкаської обласної ради“ на загальну суму 39,2 млн грн, КНП „Черкаська обласна дитяча лікарня Черкаської обласної ради“ – 32,8 млн грн, КНП „Черкаський обласний кардіологічний центр Черкаської обласної ради“ – 14,9 млн грн.

Інше обладнання – 0,5 млн грн, в тому числі за рахунок коштів субвенцій з місцевих бюджетів 0,3 млн грн (м. Золотоноша) та обласного бюджету – 0,2 млн грн.

Проведено ремонтні роботи за рахунок коштів обласного бюджету на загальну суму 8,7 млн грн, зокрема проведено монтаж системи медичного газопостачання КНП „Черкаська обласна лікарня Черкаської обласної ради“ – 0,7 млн грн, встановлення генератора та ремонт ліфта КНП „Черкаський обласний клінічний госпіталь ветеранів війни Черкаської обласної ради“ – 0,2 млн грн.

За рахунок коштів державного бюджету придбано Систему рентгенівська діагностична для КНП „Черкаська обласна лікарня Черкаської обласної ради“ вартістю 6,9 млн грн.

На виконання розпорядження Черкаської ОВА від 20.05.2022 № 190 „Щодо підготовки підприємств паливно-енергетичного комплексу, житлово-комунального господарства та об'єктів соціальної сфери області до стабільної роботи в осінньо-зимовий період 2022 – 2023 років“, та з метою забезпечення сталого функціонування, заклади охорони здоров'я забезпечено резервними джерелами живлення з автоматичним увімкненням резерву та необхідним запасом палива.

ФІЗИЧНА КУЛЬТУРА І СПОРТ

На виконання „Програми розвитку фізичної культури і спорту в області на 2022-2024 роки“ у 2022 році проведено 21 навчально-тренувальний збір і 12 чемпіонатів області з олімпійських видів спорту та 9 навчально-тренувальних зборів і 11 чемпіонатів області

з неолімпійських видів. Забезпечено участь в 59 всеукраїнських змаганнях з олімпійських видів спорту та в 23 всеукраїнських змаганнях з неолімпійських видів.

З обласного бюджету профінансовано заходи з олімпійських видів спорту розміром 2 075 824,62 грн (2021 року – 4 006 660,06 грн) та з неолімпійських видів спорту розміром 960 414,31 грн (2021 року – 1 482 346 грн).

Відповідно до рішення обласної ради від 26.06.2012 № 16-10/VI „Про заснування обласної стипендії провідним та перспективним спортсменам області“ (зі змінами) щомісячну обласну стипендію отримують 10 провідних спортсменів, в розмірі двох мінімальних заробітних плат та 20 перспективних спортсменів зокрема: 11 – з олімпійських видів спорту; 6 – з неолімпійських видів спорту; 3 – осіб з інвалідністю, у розмірі одної мінімальної заробітної плати.

У зв'язку з уведенням в Україні воєнного стану штатна спортивна команда резервного спорту у 2022 році не формувалася.

В області функціонує 35 дитячо-юнацьких спортивних шкіл (далі – ДЮСШ), загальна кількість вихованців – 10 503 особи, тренерів-викладачів 436 осіб, з них штатних 290 осіб.

Фізкультурно-оздоровчою роботою в сільській місцевості займається 49 132 особи, з них: особи віком до 6 років – 4 097, віком 6–18 років – 38 210 осіб, віком 19–35 років – 6 157 осіб, 36 років та старше – 1 872 особи.

Розпорядженням Черкаської ОДА від 27.01.2022 № 31 затверджений перелік пріоритетних видів спорту в розрізі районів та міст обласного значення. У 2022 році на проведення спортивно-масової роботи та розвиток пріоритетних видів спорту, підготовки провідних спортсменів до участі в Олімпійських іграх було виділено 173 100 грн.

Обласною програмою передбачені виплати стимулюючого характеру на фінансування і утримання КЗ „ОСДЮСШОР“ ЧОР у 2022 році

використано 16 147 548 грн, на фінансову підтримку дитячо-юнацьких спортивних шкіл фізкультурно-спортивних товариств ЧОО В ФСТ „Колос“ АПК України, ЧОО ФСТ „Динамо“ України, ЧОО ФСТ „Спартак“ ГО ЧО ФСТ „Україна” використано – 4 747 926 грн, на фінансову підтримку спортивних споруд фізкультурно-спортивних товариств ЧОО ФСТ „Динамо“ України, ГО ЧО ФСТ „Україна“ використано 526 788 грн.

На фінансову підтримку КЗ „ШВСМ“ ЧОР у 2022 році виділено – 9 782 099 грн.

На Черкащині створено 12 центрів фізичного здоров'я населення „Спорт для всіх“. Функціонують 6 центрів: 1 обласний, 3 міських, 2 селищних. Функції двох центрів виконують відділи фізичної культури та спорту міських рад.

В області функціонує 32 клуби за місцем проживання громадян, в яких займається 2 151 особа, з них 590 жінок. Також функціонує 6 спортивних клубів у закладах освіти області, зокрема, 2 дитячо-юнацьких клуби фізичної підготовки на базі закладів загальної середньої освіти, 2 спортивних клуби на базі закладів вищої освіти I-II рівня акредитації в Черкаському політехнічному фаховому коледжі та в Черкаському державному бізнес - коледжі, 2 спортивні клуби на базі закладів вищої освіти III-IV рівня акредитації в Черкаському національному університеті імені Богдана Хмельницького та на базі Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини.

Для забезпечення якісної підготовки спортсменів до національних змагань проведено 17 навчально-тренувальних зборів для осіб з інвалідністю з різних видів спорту.

Фінансування дитячо-юнацької спортивної школи осіб з інвалідністю у 2022 році становило 2 966 195 грн. На проведення фізкультурно-спортивної роботи серед осіб з інвалідністю витрачено 175 941 грн.

За звітний період за кошти місцевого бюджету в області проведено: капітальний ремонт спортивного майданчика (футбольне поле із поліуретановим покриттям розміром 100х64 м) Мошнівського закладу загальної середньої освіти I-III ступенів, Мошнівської сільської ради, Черкаського району, Черкаської області, за адресою – вул. Савченка 39, с. Мошни, Черкаського району, Черкаської області;

капітальний ремонт і реставрація спортивного майданчика Мошнівського закладу загальної середньої освіти I-III ступенів, Мошнівської сільської ради, Черкаського району, Черкаської області, за адресою: вул. Савченка 39, с. Мошни, Черкаського району, Черкаської області.

У Черкаській області функціонує 2 бази олімпійської підготовки: комунальне підприємство „Спортивний комплекс „Будівельник“ (пр. Хіміків 50/1, м. Черкаси), статус бази олімпійської підготовки надано у 2006 році та база олімпійської підготовки ТОВ Жашківський кінний завод „Parade Allure“ (вул. Артема, 6, м. Жашків). На базах олімпійської підготовки у 2022 році проведено 78 всеукраїнських та 1 міжнародні змагання. Загалом, в області нараховується **2 776** спортивних споруд, з яких 465 – внесені до Єдиного електронного всеукраїнського реєстру спортивних споруд.

Реалізація молодіжної політики

У 2022 році проведено 346 заходів, які охопили 34 273 особи (з обласного бюджету використано 161 742,12 грн на проведення 18 заходів із загальним охопленням 17 256 осіб).

Зокрема, варто відмітити: серію молодіжних таборів у м. Черкаси (61 особа), проєкт зі створення настільної гри з елементами арт-терапії „Дюскотс: шлях героя“ для підлітків, що пережили травму через війну (50 осіб), практичний курс „Врятувати життя під час бойових дій“ (30 осіб), тренінг про комунікацію та нетворкінг під час війни „Незнайомці“

(27 осіб), молодіжний фестиваль „Танцюючий листопад“ (944 особи), форум „Кращі практики волонтерства Черкащини“ (27 осіб).

З лютого по грудень 2022 року в приміщенні КЗ „Черкаський обласний молодіжний ресурсний центр“ створено місце для плетіння маскувальних сіток. За цей період долучено близько 60 волонтерів та сплетено 25 сіток, які були передані захисникам України.

В області створено та діють 11 молодіжних рад.

У рамках Обласної програми забезпечення молоді житлом на 2018-2022 роки“, затвердженою рішенням Черкаської обласної ради від 22.12.2017 № 19-13/VII, Черкаським регіональним управлінням Державної спеціалізованої фінансової установи „Державний фонд сприяння молодіжному житловому будівництву“ видано 8 кредитів на загальну суму 6 449 248 грн.

Реалізація державної політики у сфері запобігання та протидії домашньому насильству, сімейна політика

В області діють Обласна соціальна програма запобігання та протидії домашньому насильству та насильству за ознакою статі на період до 2025 року, затверджена рішенням Черкаської обласної ради від 04.06.2021 № 7-12/VII, та Обласна цільова соціальна програма підтримки сім'ї до 2024 року, затверджена рішенням сесії обласної ради від 12.06.2020 № 37-15/VII, де передбачено розділ „Запобігання та протидія домашньому насильству“.

У 2022 році до структур, які здійснюють заходи щодо попередження насильства в сім'ї, надійшло 6 866 звернень про випадки насильства в сім'ї, з них: 6 019 – від жінок, 482 – від чоловіків, 360 – від дітей, 5 – від осіб з інвалідністю. За результатами проведення перевірок вказаних звернень до адміністративної відповідальності за ст. 173-2 КУпАП притягнуто 3 609 осіб та за 44 зверненнями відкрито кримінальні

провадження. Відносно 44 осіб, які систематично вчиняють домашнє насильство, відомості внесені до ЄРДР за вчинення кримінального правопорушення, передбаченого ст. 126-1 КК України (домашнє насильство). Кількість термінових заборонних приписів становить 1 707. Кількість осіб, які перебувають на обліку з приводу вчинення насильства в сім'ї – 3 004 особи, зокрема, 284 жінки, 2 719 чоловіків, 1 дитина.

До Банку даних сімей, які опинилися в складних життєвих обставинах (з приводу домашнього насильства) внесено 338 сімей. 64 дитини перебуває на обліку служб у справах дітей з приводу насильства чи жорстокого поводження з ними. Протягом звітнього періоду 58 сімей охоплено соціальним супроводом, 1 056 осіб, які охоплені соціальними послугами (з приводу вчинення домашнього насильства), 7 сімей направлено до центру соціально-психологічної допомоги. Здійснено 1 735 заходів з питань запобігання та протидії домашньому насильству. На проведення заходів з обласного бюджету використано 30 920,61 грн.

Кількість осіб, які звернулися з приводу вчинення сексуального насильства, вчиненого представниками держави-агресора – 2 особи (2 жінки).

У Черкаській області діє наступна інфраструктура спеціалізованих закладів:

притулок для осіб, які постраждали від домашнього насильства та/або насильства за ознакою статі в м. Черкаси (звернулось 229 осіб);

притулок для осіб, які постраждали від домашнього насильства та/або насильства за ознакою статі в м. Умань, (звернулось 20 осіб);

1 денний центр соціально-психологічної допомоги особам, які постраждали від домашнього насильства та/або насильства за ознакою статі з 2 „кризовими кімнатами“ в Новодмитрівській ТГ (звернулось 5 осіб);

1 спеціалізована служба первинного соціально-психологічного консультування осіб, які постраждали від домашнього насильства та/або насильства за ознакою статі в Уманській ТГ (звернулось 543 особи);

1 денний центр в Городищенській ТГ (введено в експлуатацію в кінці 2022 року);

1 денний центр в Уманській ТГ (тимчасово не працює через ремонтні роботи);

діє 11 мобільних бригад соціально-психологічної допомоги (Звенигородська, Ватутінська, Бабанська, Дмитрушківська, Уманська, Білозірська, Городищенська, Чигиринська, Степанецька, Канівська, Черкаська ТГ). Мобільні бригади здійснили 392 виїзди, надали послуги 596 особам.

В області особи, які стали жертвами домашнього насильства та/або насильства за ознакою статі можуть отримати допомогу в: КЗ „Обласний центр соціально-психологічної допомоги“ Черкаської обласної ради в м. Сміла Черкаського району, КЗ „Черкаський обласний центр соціально-психологічної реабілітації дітей“ та КЗ „Обласний міжрегіональний центр соціально-психологічної реабілітації дітей у м. Умані“ Черкаської обласної ради.

Проведено 180 заходів щодо профілактики домашнього насильства та насильства за ознакою статі, в яких взяли участь 1 322 особи та 146 заходів щодо профілактики жорстокого поводження з дітьми, охоплено 977 учасників.

Упродовж 2022 року в рамках роботи постійно діючої „Школи класного керівника“ для 87 педагогічних працівників проведено 4 заняття, які об'єднані загальною темою „Створення безпечного освітнього середовища. Профілактика та запобігання проявам насильства (булінгу, цькуванню)“. 52 фахівці психологічної служби в 43 закладах освіти впроваджують програми попередження домашнього насильства та булінгу (охоплено 5 984 отримувачів послуг).

З 25 листопада по 10 грудня у 2022 році в області проводилася обласна акція „16 днів проти насильства“. У рамках обласної акції „16 днів проти насильства“ здійснено запуск на телеканалі „UA:ЧЕРКАСИ“ відеоролика „Фортеця безпеки“ в рамках акції до Міжнародного дня боротьби з рабством. Відео алгоритм для постраждалих з порадами куди звертатися і на яку допомогу розраховувати. У м. Черкаси, м. Золотоноша, м. Сміла, м. Чигирин, м. Звенигородка, м. Корсунь-Шевченківський Черкаської області була розміщена зовнішня соціальна реклама (7 бордів) з мотиваційними закликами боротися з насильством, не терпіти, насильство – це не норма.

У 2022 році видано 1 022 бланків посвідчень батьків багатодітної сім'ї та 2 288 бланків посвідчень дитини з багатодітної сім'ї.

Реалізація державної політики у сфері протидії торгівлі людьми

Відповідно до розпорядження Черкаської ОДА від 19.05.2009 № 123 діє Рада обласної державної адміністрації з питань сім'ї, гендерної рівності, демографічного розвитку та протидії торгівлі людьми. При раді створено робочу групу з протидії торгівлі людьми. У 2022 році відбулося 2 засідання робочої групи з питань протидії торгівлі людьми.

На реалізацію заходів з протидії торгівлі людьми Управлінню у справах сім'ї, молоді та спорту Черкаської ОДА на 2022 рік виділено з обласного бюджету 36 619 грн, проведено заходи з загальним охопленням – 5 000 осіб. Були проведені заходи до Всесвітнього дня протидії торгівлі людьми, зокрема, розповсюджено плакати „5 маркерів безпеки“ 300 шт, буклети – „5 маркерів безпеки“ 1 000 шт, „Ти змушена покинути Україну через війну?“ 300 шт, „Довелось покинути свій дім через війну із дитиною“ 300 шт, „Домашнє насильство в умовах війни: План Безпеки“ 40 шт.

Центрами надання соціальних послуг/соціальних служб проведено інформаційні кампанії з питань профілактики торгівлі людьми, а саме: 12 виходів відеороликів, 4 виступи на радіо та телебаченні, 107 публікацій у друкованих засобах масової інформації та мережі „Інтернет“, 22 круглих столи, конференції, презентації, 13 нарад, розповсюджено 32 плакати, буклети, листівок загальним тиражем 578 примірників.

Упродовж 2022 року працівниками психологічної служби, членами обласної тренерської мережі в освітніх закладах та місцевих громадах було проведено близько 460 інформаційно-просвітницьких та профілактичних заходів із питань запобігання торгівлі людьми.

В області продовжується впровадження програми виховної роботи з учнями 7–11 класів із питань протидії торгівлі людьми „Особиста гідність. Безпека життя. Громадянська позиція“. Програма реалізується в 110 закладах.

Зареєстровано 2 звернення від осіб, які незаконно утримувались або перебували в полоні.

У Черкаській області діють наступні установи, служби, які надають допомогу/послуги постраждалим від торгівлі людьми в Черкаській області:

КЗ „Черкаський обласний центр соціально-психологічної реабілітації дітей Черкаської обласної ради“;

КЗ „Обласний міжрегіональний центр соціально-психологічної реабілітації дітей у м. Умані Черкаської обласної ради“;

КЗ „Обласний центр соціально-психологічної допомоги“ Черкаської обласної ради;

Центр благодійної організації „СТО ВІДСОТКІВ ЖИТТЯ ЧЕРКАСИ“;

6 центрів соціальних служб (м. Звенигородка, Ватутіне, Сміла, Чигирин, Канів, Черкаси).

Оздоровлення та відпочинок дітей

У 2022 році послугами оздоровлення та відпочинку охоплено 2 200 дітей віком 7–18 років, що становить 14,85 % від загальної кількості запланованих (14 814 дітей). Загальна чисельність дітей шкільного віку згідно з даними Державної статистичної звітності (137 570 дітей). Використано з місцевих бюджетів суму розміром 12 516 700 грн.

Влітку 2022 року діяло 8 дитячих закладів оздоровлення та відпочинку (1 заклад оздоровлення санаторного типу, 7 закладів відпочинку з денним перебуванням).

НАЦІОНАЛЬНО-ПАТРІОТИЧНЕ ВИХОВАННЯ

Рішенням обласної ради від 19.02.2021 № 5-19/VIII затверджено „Обласну цільову програму національно-патріотичного виховання в Черкаській області на 2021-2025 роки“.

З обласного бюджету використано 156 520 грн на проведення 4 заходів (загальне охоплення – 11 631 особа).

Варто відзначити наступні заходи: акцію з нагоди Дня захисників і захисниць України „Запали новий вогонь!“ (241 особа), інформаційну акцію „Національна пам'ять“ (інформаційне охоплення – 11 000 осіб), табір „Зимовий похід ім. Горліс-Горського“ (90 осіб), серію тренінгів з тактичної медицини (70 осіб), покази патріотичного кіно (104 особи), проєкт „Захисти“ (65 осіб).

Загалом у Черкаській області проведено 669 заходів національно-патріотичного спрямування обласного та місцевого рівнів із загальним охопленням – 91 870 осіб.

На базі КЗ „Черкаський обласний молодіжний ресурсний центр“ діє відділ національно-патріотичного виховання, основним завданням якого є взаємодія з молодіжними громадськими організаціями в напрямі реалізації спільних заходів із національно-патріотичного виховання.

Крім того, в закладах освіти нараховується 348 гуртків та клубів патріотичного спрямування, якими охоплено понад 4,5 тис. дітей. Учні відвідують патріотичні гуртки, факультативні курси та курси за вибором за програмами „Котигорошко“, „Юні краєзнавці“, „Влучний стрілець“, „Історія рідного краю“, „Черкащина козацька“, „Бойовий гопак“ та багато інших.

У 21 закладі загальної середньої освіти функціонує 46 козацьких класів, у яких навчається 776 учнів. Із вересня 2022 року відкрито 6 новоутворених класів (131 школяр). Козачата навчаються та виховуються за програмами виховної роботи, спрямованими на формування кращих рис громадянина-патріота своєї держави в дусі традицій козацької педагогіки та виховання.

У червні 2022 року проведено обласний етап Всеукраїнської дитячо-юнацької військово-патріотичної гри „Сокіл“ („Джура“). Узяли участь 35 роїв старшої та 26 роїв середньої вікової групи (488 учасників).

У 2022 році відбулося урочисте вручення обласної почесної відзнаки „Відмінник Захисту України“ 20 кращим випускникам ЗЗСО та 8 юним козакам рою „Мошногірські яструби“ Будищенського закладу загальної середньої освіти I-III ступенів, які стали кращими у II (обласному) етапі Всеукраїнської дитячо-юнацької військово-патріотичної гри („Сокіл“) („Джура“). Загалом з 2015 року відзначено вже 707 учнів.

У 133 освітніх закладах встановлено меморіальні дошки та куточки пам'яті на честь загиблих патріотів. Функціонує 660 музейних об'єктів (експозиції, куточки, шкільні музеї та музейні кімнати, зали тощо), присвячені подіям та героям Революції Гідності і російсько-української війни.

Упродовж 2022 року за ініціативи здобувачів освіти проведено понад 10 тис. заходів з волонтерськими організаціями щодо проведення уроків мужності, виховних годин, учнівських конференцій та круглих столів.

У 2022 році в області започатковано волонтерський проєкт „Наша підтримка – запорука Перемоги“. Його мета полягає у моральній та матеріальній підтримці поранених воїнів, які перебувають на реабілітації у закладах охорони здоров'я області.

Крім цього, у закладах освіти області діють 689 волонтерських загонів, які об'єднують близько 9,5 тис. учнів. Волонтери надають шефську допомогу понад 3,8 тис. осіб, які цього потребують, у тому числі 1 024 родинам учасників Революції Гідності та російсько-української війни.

В області налічується 72 пам'ятники, пам'ятних дощок, хрестів, місць поховань загиблих (померлих) осіб, які брали участь у захисті України під час проведення Антитерористичної операції та 31 меморіальний знак.

КУЛЬТУРА ТА ВЗАЄМОЗВ'ЯЗКИ З ГРОМАДСЬКІСТЮ

Реалізацію державної політики у сфері культури в Черкаській області забезпечує 679 клубних закладів, 646 бібліотеки, з них 3 комунальні заклади підпорядковані Управлінню культури та охорони культурної спадщини Черкаської ОДА: „Обласна універсальна наукова бібліотека імені Тараса Шевченка“, „Обласна бібліотека для юнацтва імені Василя Симоненка“ та „Обласна бібліотека для дітей“ Черкаської обласної ради, 42 школи естетичного виховання, 189 музеїв (64 державних, 125 на громадських засадах), з них 2 обласного підпорядкування: комунальний заклад „Черкаський обласний краєзнавчий музей“ та комунальна установа „Обласний художній музей“ Черкаської обласної ради, 2 вищих мистецьких навчальних заклади: комунальний заклад фахової передвищої освіти „Черкаський музичний фаховий коледж ім. С.С. Гулака - Артемовського Черкаської обласної ради“ та комунальний заклад фахової передвищої освіти „Уманський обласний музичний фаховий коледж ім. П.Д. Демуцького Черкаської обласної ради“.

На державному обліку в області перебувають 9 080 пам'яток культурної спадщини, з них: 7 169 пам'яток археології, 1 552 пам'яток історії, 184 архітектури, 173 монументального мистецтва. Статус національних із зазначеної кількості мають 93 пам'ятки, решта – мають категорію пам'яток місцевого значення. Найвизначніші пам'ятки об'єднані у 8 заповідників: це 7 історико-культурних заповідників та 1 історико-архітектурний заповідник.

На території Черкаської області зареєстровано 1 425 релігійних організацій різних конфесій, з них: 908 православних, 16 католицьких, 325 протестантських, 6 мусульманських, 3 буддистських, 31 іудейська та 136 інших.

Управління культури та охорони культурної спадщини Черкаської ОДА є виконавцем 5 обласних програм:

- програма підтримки діяльності осередків національних творчих спілок Черкаської області на 2022-2026 роки;

- програма поповнення бібліотечних фондів у Черкаській області на 2018-2023 роки;

- програма розвитку громадянського суспільства на 2022-2026 роки;

- програма розвитку інформаційного простору Черкаської області на 2019-2023 роки;

- комплексна програма розвитку та функціонування української мови в усіх сферах суспільного життя Черкаської області на 2021-2025 роки.

З метою організації охорони об'єктів культурної спадщини у 2022 році до Міністерства культури та інформаційної політики України направлено подання на включення 98 об'єктів до Державного реєстру нерухомих пам'яток України (щойно виявлені об'єкти культурної спадщини на території парку „Софіївка“ в м. Умань та пам'ятка – Палац у м. Тальне).

Також, з метою захисту об'єктів культурної спадщини в межах повноважень, протягом 2022 року видано 8 приписів з вимогою щодо

припинення незаконних будівельних робіт (в т. ч. у межах охоронної зони пам'ятки „Могила цадика Нахмана“ (м. Умань).

Реставраційні роботи на пам'ятках в 2022 році, у зв'язку з введенням воєнного стану на території України, розпочаті не були.